

Hvilke *Signaler*?

*En litteratursosiologisk undersøkelse av
Cappelen Damms årlige debutantantologi*

Silje Osnes Ulstein

Masteroppgave i litteraturformidling
Institutt for lingvistiske og nordiske studier
Det humanistiske fakultet

UNIVERSITETET I OSLO

2014

Hvilke *Signaler*?

En litteratursosiologisk undersøkelse av Cappelen
Damms årlige debutantantologi

© Silje Osnes Ulstein

2014

Hvilke *Signaler*? En litteratursosiologisk undersøkelse av Cappelen Damms årlige debutantantologi

Silje Osnes Ulstein

<http://www.duo.uio.no/>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

Sammendrag

Cappelen Damms årlige utgivelse *Signaler* er uten sammenlikning den norske debutantantologien med lengst tradisjon. Antologien har utkommet siden 1986, og må i dag kunne sies å være innbegrepet av formidling av upubliserte forfattere i Norge. «Hvilke *Signaler*?» er en kvantitativ, litteratursosiologisk undersøkelse av *Signaler* 1986–2014, basert på et leseskjema med 14 variabler. Materialet består av 497 bidrag, skrevet av 500 bidragsytere, og kan deles inn i seks redaktørperioder. Målet er å studere hva som karakteriserer Norges lengstlevende debutantantologi. Undersøkelsen omfatter blant annet fordelingen mellom debutanter og inviterte forfattere blant bidragsyterne, likheter og forskjeller mellom de to forfattergruppene, likheter og forskjeller mellom de seks redaktørperiodene, og hva som kjennetegner et «typisk» *Signaler*-bidrag. I tillegg går oppgaven noen antakelser om debutantantologien etter i sømmene. Er det virkelig slik at *Signaler*-bidragsyterne, og unge forfattere generelt, bare skriver om seg selv?

Forord

Som tidligere forfatterskolestudent vet jeg at selv om det kanskje er få som leser antologien i sin helhet, er det status knyttet til det å komme på trykk i *Signal*. Selv hadde jeg tidligere mest bladd i bøkene, og lest tekster først og fremst av bidragsytere jeg kjente fra før. Det var derfor med stor nysgjerrighet jeg gikk i gang med lesingen av de 28 antologiene, og jeg har fått mange overraskelser underveis. Jeg har oppdaget noen forfattere, og gjenoppdaget andre. Lesingen av *Signal* har vært inspirerende, og jeg har en følelse av å ha fått et unikt innblikk i de siste 29 årenes norske litteratur.

En stor takk til Cappelen Damm som har vært behjelpelige med informasjon og leseeksemplarer.

Jeg vil gjerne takke mamma for økonomisk hjelp det siste året. Uten deg hadde jeg ikke kommet så langt som til å skrive en oppgave. Takk til Erik Guldborg for forsiden, og for lesninger og beroligende kommentarer. Takk til Tuva Maria Engdal som har lest korrektur for meg. Og takk generelt til venner, familie og medstudenter for klemmer, kaffepauser og god krisehåndtering.

Til sist vil jeg takke min veileder Marianne Egeland, som har gått grundig til verks med spisset gråblyant. Tusen takk for ærligheten, for det skarpe blikket, og for det store engasjementet du har på vegne av studentene dine.

Innhold

Sammendrag	V
Forord.....	VII
1. Innledning	1
Debutantantologien som type	2
Metode.....	5
2. Redaktørene	9
Lars Saabye Christensen, 1986–1991	9
Cappelens redaksjon, 1993–1996, og Tine Kjær, 1997–1999	10
Nils-Øivind Haagenen og Selma Lønning Aarø, 2000–2002.....	11
Pedro Carmona-Alvarez og «Ib Kleiser», 2003–2009	11
Kristin Berget og Eivind Hofstad Evjemo, 2010–2014	13
Oppsummering	14
3. Bidragsyterne.....	15
Debutanter og inviterte bidragsytere	15
Debutantene.....	17
De inviterte	21
Oppsummering	24
4. En typisk Signaler-tekst?	25
Sjanger.....	25
De vanligste sjangrene, form og fremstillingsmåte.....	28
Novellene	29
Lyrikken	31
Kortprosaen og prosalyrikken	33
Eksperimentelle og ekstreme tekster.....	34
Oppsummering	36
5. «Meg selv» eller verden?.....	39
Selvfremstilling	39
Politisk innhold	43
Oppsummering	45
6. Avslutning	47
Litteratur.....	49

Vedlegg	55
----------------------	-----------

1. Innledning

Fra en grein hang f.eks. en svart herreparaply. En tom melkeflaske sto på en stubbe. En Chuck Berry-skive lå i snøen. En puddel løp i sporet. En hanske var trædd på en kvist. En motorsykkkel var parkert i en skråning. Et par briller, en fiskestang, en alpelue, en lommebok, til og med en levende dikter kunne dukke opp mellom stammene.

Lars Saabye Christensen, *Signaler* 1986

I forordet til den første utgivelsen av *Signaler* i 1986 innleder redaktør Lars Saabye Christensen med å fortelle om barndommens skirenn. Arrangørene hadde lagt ut uventede ting på veien, som barna skulle rapportere om når de kom frem. De mange spennende overraskelsene, som et par briller, en alpelue og en levende dikter, skjerpet barnas blikk og hukommelse: «Vi så det. Vi husket det». Saabye Christensen sammenlikner det vakre, urnorske barndomsminnet med den nye skjønnlitterære antologien som skal komme ut hvert år: «*Signaler* er tenkt som en slik løype, gjennom den norske samtidsskogen». Der samtidslitteraturen er en vill skog, er *Signaler* en løype, og leseren et barn som går og oppdager det ukjente og uforutsigbare.

Det vi i dag kjenner som debutantantologien *Signaler*, ble opprinnelig lansert som en «litterær revy». Den nye antologien skulle være en arena for skjønnlitteratur, hvor etablerte så vel som upubliserte forfattere kunne bidra med originalstoff. Som Saabye Christensen skrev i forordet i 1987: «*Signaler* har som mål, ikke bare å ta samtidslitteraturen på pulsen, men servere blodprøver». Upubliserte kunne sende inn tekster, og debutantene fikk gradvis mer plass i antologien i løpet av Saabye Christensens seks år lange redaktørperiode, men det var samtidslitteraturen i vid forstand som sto i fokus. Etter et års opphold i 1992 tok redaksjonen i Cappelen selv over ansvaret for antologien. De neste syv årene av nittitallet sto forlagets redaktører for en antologi spesielt basert på innsendte bidrag fra upubliserte, skjønnlitterære forfattere, med en egen tema-del med artikler, intervjuer og essays om samtidslitteratur. Fra år 2000 har antologien igjen gått tilbake til et konsept som likner det den hadde på 1980- og

begynnelsen av 1990-tallet, da hovedsakelig skjønnlitterære tekster fra debutanter og inviterte forfattere stod side om side. Fra 2000 til 2002 var Nils-Øivind Haagenen og Selma Lønning Aarø redaktører. Pedro Carmona-Alvarez overtok så redaktørstolen, og ble sittende de neste syv årene frem til 2010, med den fiktive musikeren Ib Kleiser som medredaktør. Under Carmona-Alvarez fikk antologien dagens undertittel, «Cappelen Damms årlige debutantologi med inviterte etablerte». Fra 2011 har Kristin Berget vært redaktør, i selskap med Eivind Hofstad Evjemo fra 2013. I de 29 årene fra 1986 til og med 2014 har *Signalen* blitt utgitt 28 ganger, fordelt over seks redaktørperioder. Hvordan skiller disse periodene seg fra hverandre, og hvordan har antologien generelt utviklet seg over tid? I hvor stor grad har de senere redaktørene virkelig gjort Saabye Christensens opprinnelige, samtidslitterære prosjekt? Og hvordan kombineres dette prosjektet med debutantfokus fra 1990-tallet?

Debutantantologien som type

En antologi kan defineres som en samling tekster skrevet av mer enn én forfatter, og presentert av en redaktør, som har bestemt utvalgskriteriene. I *Tradition and the Individual Poem. An Inquiry into Anthologies* fra 2001 skriver litteraturprofessor Anne Ferry at bøker vi gjenkjenner som antologier har mange og overlappende formelle trekk. Ifølge Ferry er det få grenser for hva som kan inkluderes i en slik bok, siden tekstutvalget for eksempel ikke stopper ved et forfatterskap. Siden sjangerens begynnelse har antologien derfor syntes å trenge en definisjon, eller rettferdiggjørelse. Ofte kommer dette til uttrykk allerede i tittelen, i form av klassifiserende ord som brukes for å rettferdiggjøre et innhold med lite intern sammenheng. Ferrys eksempler fra engelskspråklige antologier varierer fra løse betegnelser som «book», «miscellany» og «collection», til metaforer som «garden» og «casket». Eksempler er titlene *The Garden of the Muses* (1610) og *The Book of Gems* (1836) og *The Golden Treasury* (1861). Å sammenlikne det sprikende innholdet med noe vakkert, som juveler i en skattkiste, rettferdiggjør tilsynelatende det å samle tekster som har lite til felles. Ordet «antologi» kommer opprinnelig fra gresk, og betyr «blomsterbukett» eller «blomstersamling». Altså er ordet i sin opprinnelse en metafor for å samle eller arrangere noe vakkert av ellers ulik karakter (Ferry 2001: 13–38).

Signalen er en slik klassifiserende tittel. Den refererer til bidragene i antologien i form av en metafor i flertallsform, og binder tekstene sammen under illusjonen av en helhet. Bokmålsordbokas definisjon av ordet «signal» er som følger: «1 Fastsett, avtalt tegn som

sendes ved hjelp av lys, lyd, flagg, håndbevegelser og lignende [...] 2 Innledning, begynnelse [...] 3 Antydning om framgangsmåte, holdning til noe» (*Bokmålsordboka*, s.v. «Signal», lest 26.11.2014). Hvis man leser bidragene i lys av ordboksdefinisjonen, kan de for det første forstås som tegn sendt fra en forfatter til en leser. Antologien kan også forstås som signaler fra forlag og redaktører til debutantene, om at de har talent. For det andre kan tekstene forstås som begynnelse, for eksempel på kommende forfatterskap. For det tredje kan tekstene i lys av definisjonen leses som antydninger. «Signal» i betydningen «antydning om framgangsmåte, holdning til noe», brukes blant annet om endringer i det politiske landskapet. Det er dermed mulig å lese tittelen som at antologien skal gi signaler om hvordan litteraturen vil se ut i fremtiden. Samtidig illustrerer definisjonen at «signal» er et ord som brukes på mange måter, og i mange sammenhenger. Et signal kan være en blinkende lykt, en høy lyd eller en håndbevegelse, eller det kan være noe fysisk uånngripelig. Ordets betydninger har ulike uttrykk så vel som budskap, og kan derfor forstås som en metafor for antologitekstenes innbyrdes variasjon i litterær form og tematikk. At det er flertallsformen «signaler» som brukes, forsterker denne tolkningen. Tittelen kan dermed leses som uttrykk for et slikt behov for rettferdiggjørelse som det Ferry beskriver.

I tillegg til å ha en begrunnende eller definerende funksjon kan tittelen ifølge Ferry brukes til å avgrense den enkelte antologiens innhold og formål. I titlene *The Oxford Anthology of English Verse* og *An American Anthology* avgrenses for eksempel innholdet til ett lands litteratur, selv om dette fortsatt er en vid avgrensning. Samtidig vekker «Oxford» assosiasjoner til en læringsinstitusjon, noe som understreker at boken er beregnet til bruk i studiesammenheng (Ferry 2001: 13–38). For *Signalers* del har undertittelen en slik avgrensende funksjon. Både «Litterær revy» og «Cappelen Damms debutantantologi med inviterte etablerte» angir at tekstene i antologien er skrevet av samtidige forfattere. Den andre av undertitlene legger i tillegg vekt på antologiens formål om å synliggjøre de nye stemmene. Samtidig innebærer undertitlene vide avgrensninger. En «revy» er en forestilling som kombinerer et vidt spekter av forskjellige utøvere, og undertittelen «Cappelen Damms debutantantologi med inviterte etablerte» angir at debutantene vektlegges uten å utelukke andre bidragsytere.

Signalers har også trekk som gjør at antologien minner om et tidsskrift. Mediehistoriker Helge Rønning definerer tidsskriftet på følgende måte:

Tidsskriftet et tidas skrift. De sporer de intellektuelle bevegelser, de formulerer tidas problemer. Selve begrepet stammer fra tysk – «Zeitschrift». Det er et ord som finnes i de germanske språk, men ikke i de romanske, der genren kalles «revue», «review», «rivista». «Zeitschrift» er klart forbundet med «Zeitgeist» – tidsånd, og koplet med de romanske begrepene så er det nettopp å overvåke og granske tidsåndens utvikling som er tidsskriftenes oppgave. (Rønning 1983: 4)

I motsetning til et tidsskrift er *Signaler* primært en skjønnlitterær utgivelse. Men antologien er i sin tidsmessighet beslektet med tidsskriftsjangeren. *Signaler* er en periodisk utgivelse – den kommer ut en gang i året. Antologien forholder seg dessuten til samtiden ved å være forbeholdt originalstoff fra nålevende forfattere. På den måten skiller *Signaler* seg fra den antologitypen som Anne Ferry studerer, nemlig den historiske antologien. Der antologien i Ferrys tilfelle kan inneholde tekster fra mange land og tidsperioder, er *Signaler* begrenset til norsk samtid. Antologien kan minne om litteraturtidsskrifter som *Kamilla* og *Granta*, som er andre arenaer for ny norsk skjønnlitteratur, skrevet blant annet av upubliserte forfattere. Når det også hender at *Signaler* inneholder artikler og essays om litteratur, trekkes den enda nærmere tidsskriftet. Samtidig kan *Signaler* kategoriseres som en årbok, siden den utgis en gang i året.

Den første debutantantologien i norsk sammenheng het *Gruppe 66*, og utkom i 1966 på J.W. Cappelens forlag. Georg Johannesen, Yngvar Ustvedt og Sigmund Strømme var redaktører, og blant debutantene finner vi navn som Klaus Hagerup, Espen Haavardsholm og Liv Køltzow. Utgivelsen ble kalt en «litterær årbok», og hadde et liknende konsept som *Signaler*. Bidragene ble plukket ut blant innsendte skjønnlitterære tekster, hovedsakelig av debutanter. *Gruppe 67* og *Gruppe 68* etterfulgte *Gruppe 66*, før serien opphørte. Senere har flere debutantantologier utkommet i et begrenset antall år. Hvis vi ser bort fra skrivestudiene utgivelser, finnes det imidlertid flere bøker i *Signaler*-serien alene enn i alle andre debutantantologier til sammen.¹

En debutantantologi er en utgivelse der forfatterspirer får publisert tekstene sine for første gang, og et verktøy forlaget bruker til å rekruttere bokdebutanter. Det er også en bok for lesere som ønsker «den privilegerte følelsen av å prøvesmake framtida», som kritiker Silje Bekeng skriver i sin anmeldelse av *Signaler 2007*. Det følgende er et forsøk på å etterkomme oppfordringen som ifølge Saabye Christensen ble gitt deltakerne i barndommens skirenn: «gå

¹ Skrivekunstakademiet i Hordaland, Forfatterstudiet i Bø og Forfatterstudiet i Tromsø utgir antologier med tekster fra studentene.

*sakte og se deg om»*² (Saabye Christensen 1986: 7). Hvordan ser en 29 år lang *Signaler*-løype gjennom den norske samtidsskogen ut?

Metode

Denne oppgaven er en kvantitativ, litteratursosiologisk undersøkelse av det universet som *Signaler* 1986–2014 utgjør. Jeg støtter meg metodisk på Helge Østbyes beskrivelse av kvantitativ metode i *Metodebok for mediefag* (Østbye m.fl. 2013). Materialet som undersøkes består av 28 bøker utgitt i *Signaler*-serien mellom 1986 og 2014, med et års opphold i 1992. Totalt 500 bidragsytere og 497 enkeltstående bidrag inngår i dette utvalget. Hvem er de, og hva skriver de? Jeg bruker hovedsakelig bivariat analyse, hvor jeg stiller sammen to variabler for å utlede tendenser. Multivariat analyse, hvor tre eller flere variabler sammenstilles, brukes også i noen grad. Jeg veksler mellom å presentere råttall, prosentandel og gjennomsnitt, alt etter hva som gir klare inntrykk av tendensene i materialet. Kakediagrammer brukes gjennomgående til å presentere prosentandel, mens søylediagrammer og linjediagrammer brukes for å presentere råttall.

I «Det litteratursociologiska perspektivet. Om en forskningstradition och dess grundandtaganden» fra 1996 skriver professor ved Uppsala Universitet Johan Svedjedal at litteratursosiologien kan defineres som et systematisk studium av relasjonene mellom litteraturen og samfunnet. Svedjedal deler litteratursosiologiske studier inn i tre underområder: Studier av samfunnet i litteraturen, av litteraturen i samfunnet og litteratursamfunnet (Svedjedal 1996). Et hovedmål med denne oppgaven er å plassere *Signaler* i det norske litteratursamfunnet. Ved hjelp av en systematisk gjennomgang av de forfatterne og den typen tekster materialet består av, studerer jeg debutantantologiens betydning som utgivelse. Med kartleggingen av tekstenes fremstillingsmåte, politiske innhold og uttrykk for selvrefleksjon, undersøker jeg samfunnet i litteraturen, og litteraturen i samfunnet.

En slik undersøkelse er ikke tidligere gjort av *Signaler* eller andre norske debutantantologier. Det foreligger imidlertid tre kvantitative kartlegginger av norske romaner, henholdsvis Dag Østerbergs «Norske romaner 1979», Ingeborg Westerheims «Roman 99» og Anniken Løvdal og Bergljot K. Nordals «Norske romaner 2006». Disse tre undersøkelsene

² Kursiver og andre typografiske virkemidler er bevart som i den siterte teksten, med mindre noe annet er oppgitt.

kartlegger hvordan norske romaner reflekterer samfunnsmessige forhold, og inkluderer variabler som romanpersonenes kjønn, klasse, livssyn, miljø, konflikter og familieforhold, i tillegg til tekstenes litterære form. I min undersøkelse spiller form en viktig rolle, fordi *Signal* inneholder store mengder lyrikk og lyrisk prosa. Det er ofte vanskelig å skille ut konflikter og personer i slike sjangre. Selv om sjangrene overlapper hverandre, har romanen tradisjonelt forholdt seg til mellommenneskelige relasjoner og en større samfunnsmessig virkelighet, mens lyrikken oftere skildrer individets indre liv. Imidlertid er det mulig å argumentere for at lyrikk forholder seg til samfunnet gjennom sin litterære form. Theodor Adorno hevder for eksempel at diktet uttrykker en samfunnsmessighet gjennom sine språklige bruddmomenter. Ifølge Adorno kan det lyriske språket uttrykke en ren subjektivitet, som står i motsetning til, og protesterer mot, en tingliggjort verden. Adorno var motstander av systematisk, sosiologisk klassifisering av lyrikken, da han mente lyrikkens samfunnsmessighet bare kunne forstås kvalitativt (Adorno 2003 [1957]: 369–384). Likevel kan det være nyttig å ha med seg hans perspektiver på litteraturen i samfunnet.

«Hvilke *Signal*» baseres på et leseskjema med 14 variabler, utarbeidet med sikte på å gi et bilde av de forfatterne og tekstene som presenteres i antologien.³ I undersøkelsen av bidragsyterne inkluderes variablene «bidragsytergruppe», «kjønn», «alder» og «senere bokdebut». Tallene må baseres på informasjon som er oppgitt i antologiene, da mange bidragsytere ikke har publisert noe utenom i *Signal*, og det derfor finnes lite annen tilgjengelig informasjon om dem. I tillegg utgjør 500 bidragsytere en for stor gruppe til at det har vært mulig innenfor gitte tidsrammer å lete opp informasjon om hver enkelt. Derfor inkluderes for eksempel ikke variabelen «bosted», fordi antologiene inneholder for få opplysninger.

Etter kapittelet om bidragsyterne presenteres bidragene i to kapitler. Først presenterer jeg variablene «sjanger», «fremstillingsmåte», «form», «eksperimentelle trekk», «grafiske virkemidler» og «ekstreme innholdselementer» i et kapittel som undersøker hva som karakteriserer det typiske *Signal*-bidraget. I kapittelet om selvframstilling og politisk innhold presenterer jeg variablene «fortellerposisjon», «politisk innhold», «metatekst / hovedperson er forfatter» og «oppvekstskildringer».

Variablene er basert på anmeldelser av den årlige antologien og på egne hypoteser. På forhånd prøvde jeg ut skjemaet på tre antologier, og reviderte det før jeg begynte selve

³ Se vedlegg 1–4

undersøkelsen. Variabler ble forkastet underveis hvis de viste seg ikke å gi noen spesielle funn. I det følgende vil funnene sammenliknes med tall basert på opplysninger fra Den norske Forfatterforeningen, Norsk Kulturråd, Skrivekunstakademiet i Hordaland og Kolons årlige skjønnlitterære antologi *Gruppe*, som har utkommet i årene 2010–2014, med siste del av utgivelsesåret bak tittelen. Den nyeste av de tre romanundersøkelsene, «Norske romaner 2006», brukes også som sammenlikningsgrunnlag.

2. Redaktørene

Ifølge Anne Ferry er tilstedeværelsen av en redaktør et av de viktigste trekkene som skiller antologien fra andre typer bøker. Redaktøren er bokens skaper, gjennom utvelgelsen og presentasjonen av innholdet. Leseren er på sin side uten tilgang til informasjon om hva som er valgt bort (Ferry 2001: 31–38). I en debutantantologi er redaktøren avhengig av at en større mengde tekster av høy nok kvalitet sendes inn. Men hvem redaktørene er, deres holdninger og preferanser, har betydning for hvordan vi forstår *Signalers* som utgivelse. Å være redaktør for en skjønnlitterær antologi kan være en nyttig bibeskjeftigelse for en forfatter som trenger å spe på inntekten sin, samtidig som det øker oppmerksomheten om redaktørens eget forfatterskap. *Signalers* 29 år lange historie fordeler seg over seks redaktørperioder, hver med eget format og egen design.

Lars Saabye Christensen, 1986–1991

Lars Saabye Christensen er den av *Signalers*-redaktørene som har satt størst preg på norsk samtidslitteratur. Han debuterte på Cappelen i 1976 med diktsamlingen *Historien om Gly*, men begynte først å bli kjent i løpet av 1980-årene. Da *Signalers* ble lansert i 1986, hadde han gitt ut fem diktsamlinger og fem romaner. Gjennombruddsromanen *Beatles* utkom i 1984, og ble godt mottatt i pressen. Forfatteren fikk mye oppmerksomhet, og boken fikk gode omtaler, men ble først etter hvert en stor salgssuksess. Cappelen-redaktør Eva Grøner omtaler romanen som en såkalt «long seller», som solgte godt over mange år (Intervju i *Kulturhuset*, NRK Radio, 2014). Med andre ord var den 33 år gamle Lars Saabye Christensen i begynnelsen av sin forfatterkarriere da han sammen med Cappelen forlag lanserte den nye antologien i 1986. Han var likevel mer kjent enn de senere redaktørene, noe som reflekteres i at navnet hans preger omslagene i store, godt synlige bokstaver. Christensen bidro også ofte selv til antologiens innhold. Hver bok i hans periode har et forord og et etterord signert redaktøren, og han kunne også bidra med kortere introduksjoner underveis. I et fast innslag kalt «Søkelys» intervjuet han en ny forfatter i hvert nummer. Antologien har en noe løsere sammensetning i lanseringsåret, men får så et konsept hvor debutanter og inviterte forfattere

presenteres i hver sin avgrensede del. Etter to år hvor de inviterte presenteres først, plasseres debutantene først fra 1989.

I et intervju i *Dagbladet* høsten 1986 legger den ferske redaktøren vekt på behovet for et forum for skjønnlitteratur i kortere formater, som enkeltstående dikt og noveller. *Signaler* skal være et sted hvor ukjente og kjente forfattere kan bidra med nye tekster: «Så er det opp til den litterært interesserte leser å tolke signalene og lete etter trender og spor i samtidas diktning» (i Lie 1986: 4). Av alle redaktørene fremstår Saabye Christensen som mest opptatt av at antologien skal være både aktuell for leserne og samfunnslitterært relevant, noe han gir uttrykk for i flere av forordene.

Cappelens redaksjon, 1993–1996, og Tine Kjær, 1997–1999

Etter et års opphold i 1992 kom antologien ut med nytt format og design, i regi av Cappelens egne redaktører. Antologien fikk da stempelet «Cappelen debutanter» på forsiden, og i det usignerte forordet til første utgave presenterer redaksjonen en bok tilegnet upubliserte forfattere, i en faktaorientert stil som er typisk for perioden: «250 bidrag kom inn til SIGNALER 93. De fleste navn var ukjente for oss, bidragene kom stort sett fra hele landet, også innvandrere deltok, og spredningen i kjønn og alder var upåklagelig» (Cappelen 1993: 7).⁴ Kun debutanter bidro med skjønnlitteratur i disse årene. I tillegg inneholder bøkene en tema-del, med artikler og essays om skjønnlitteratur, og intervjuer med samtidsforfattere. I 1996 feiret redaktørene tiårsjubileet for antologien med en egen, avgrenset del av antologien forbeholdt nye, skjønnlitterære tekster fra tidligere *Signaler*-bidragsytere.

I årene 1997 til 1999 fikk antologien igjen nytt format og design. Tine Kjær, som hadde vært ansatt i forlaget i to år, ble ansvarlig redaktør for utgivelsen. Kjær hadde selv hatt en skjønnlitterær tekst på trykk i *Signaler*, men hadde enda ikke debutert med egen bok. Bortsett fra designet ble antologiens konsept lite forandret i Tine Kjærs redaktørperiode, men tema-delen om samtidslitteratur ble flyttet fra midten til bakerst i antologien.

⁴ I Cappelens periode er involverte redaktører anonyme. Unntaket er i 1996, da forordet er signert av Cappelens redaktør Herdis Eggen, og vi kan lese at årets nummer er det siste fra denne redaktøren. Eggen har med andre ord deltatt tidligere, men det presiseres ikke hvor lenge eller hvorvidt hun har hatt hovedansvaret for antologien de siste årene, eller hvor mange hun eventuelt har samarbeidet med.

Nils-Øivind Haagensen og Selma Lønning Aarø, 2000–2002

I årene 2000–2002 var redaktørrollen delt mellom en poet og en romanforfatter. Nils-Øivind Haagensen debuterte i 1998 med diktsamlingen *Hender og hukommelse*, og hadde utgitt to diktsamlinger da han ble redaktør for *Signaler*. Haagensen vant sult-prisen i 2004, to år etter redaktørperioden. Selma Lønning Aarø debuterte i 1995, da hun vant Cappelens konkurranse om beste debutroman, med *Den endelige historien*. I 2000 hadde hun rukket å utgi tre romaner. Romanen som er omtalt som hennes litterære gjennombrudd, *Vill ni åka mera?*, kom i 2003, etter at redaktørperioden var over. Haagensen og Aarø var dermed tidligere i sin litterære karriere enn det Saabye Christensen var da han var med på å etablere antologien.

De to redaktørene på 29 og 28 år gikk bort fra de to foregående periodenes sterke debutantfokus. Stempelet «Cappelen debutanter» ble fjernet fra omslaget, og antologien ble igjen splittet i én del for debutanter, og én for inviterte forfattere. Haagensen og Lønning Aarø er også de første til å presentere bidragsyterne på baksiden av antologien, med det samme skillet mellom debutantene og de inviterte. At de inviterte bidrar med skjønnlitterære tekster får antologien til å nærme seg det konseptet Saabye Christensen introduserte. I første forord vektlegges imidlertid selve debuten: «*En gang må være den første*. Er det ikke det det heter? Og kanskje har det vært debutantenes tanke da de sendte inn sine manus til *Signaler*-redaksjonen: alt må begynne et sted» (Haagensen og Lønning Aarø 2000: 7). Haagensen og Aarø fastholder dermed interessen for de upubliserte, samtidig som de gjeninnfører Saabye Christensens praksis med inviterte bidragsytere. Alle bidragene i denne perioden så nær som én er skjønnlitterære, og redaktørene har dermed også gått bort fra det tidsskrift-liknende innslaget av tekster *om* litteratur, som hadde vært vanlig i de forutgående periodene. Nils-Øivind Haagensen bidrar også selv med dikt i *Signaler 01*.

Pedro Carmona-Alvarez og «Ib Kleiser», 2003–2009

Med sine sju år er Pedro Carmona-Alvarez' redaktørperiode den lengste i *Signalers* historie, og utgjør størstedelen av 00-årene. Carmona-Alvarez debuterte i 1997 med diktsamlingen *Helter*. Da han ble redaktør for *Signaler* i 2003, var han 31 år, og hadde utgitt én roman og to diktsamlinger. Han var tidligere student ved Skrivekunstakademiet i Hordaland, medredaktør i *Vagant* og bandmedlem i Sister Sonny. Carmona-Alvarez utga tre bøker i løpet av de syv

årene han var redaktør for *Signaler*, men gjennombruddet kom først i 2012 med romanen *Og været skiftet og det ble sommer og så videre*, som han vant P2-lytternes romanpris for. Han var dermed heller ikke å regne som noen kjent forfatter da han hadde redaktøransvaret for antologien. Medredaktøren denne perioden er oppgitt å være Ib Kleiser, en figur som etter hvert ble avslørt som en fiksjon. I et intervju i Bergens Tidene i 2009 sier Carmona-Alvarez: «Det er ikke noe pseudonym. Ib Kleiser er som Skybert. Det er betryggende å ha ham med» (i Kathrine 2009). Tidlig i perioden lovet forlag og redaktør at Ib Kleiser skulle komme på slippfestene, og gjennomgående brukes han i antologiene, med egne forord signert Kleiser, og en egen *Signaler*-enquête i hans navn. *Signaler 2007* har fått fellesdedikasjonen «Til vår forlovede».

Et særegent trekk ved denne redaktørperioden er Carmona-Alvarez' stil, med selviscenesettelse, muntlig språk, innslag av humor og engelske ord og uttrykk: «Vårt mål for *Signaler* – 20 years down the road, altså i dag, er å lage en bok for alle dem, de som ennå sitter der, på gutte- og pikerommene sine, de som ennå ikke har blitt Oss, de voksne Oss med våre vissheter og preferanser og vår kredibilitet og våre fjonge navn» (Carmona-Alvarez 2006: 9). Med metaforer som «salat», «saus» og «mix-tape» legger Carmona-Alvarez vekt på det uryddige, uferdige og usammenhengende ved samlingen: «... hvis du er interessert i noe som er BRA må du heller gå og lese en annen gjøk, men hvis du er hypp på å høre den første demoen til velvet underground eller høre shitty liveopptak med pixies fra 86, så er du med ...» (Carmona-Alvarez 2004: 9).

Det er også i denne perioden at antologien får den undertittelen den har i dag. I første *Signaler* under Carmona-Alvarez har antologien byttet undertittel fra «Cappelens årlige litterære revy» til «Cappelens årlige debutantantologi». Innen slutten av redaktørperioden er undertittelen forandret til «Cappelen Damms årlige debutantantologi med inviterte etablerte». Fordelingen av debutanter og inviterte varierer i denne perioden mellom en løsning hvor bidragsytergruppene blandes, og en todelt form der én del er for debutantene og én for de inviterte, slik det var vanlig i forrige redaktørperiode. Som Lars Saabye Christensen bidrar Carmona-Alvarez selv til innholdet i antologien, blant annet med en litterær introduksjon til Nils-Øivind Haagensens bidrag i 2005.

Kristin Berget og Eivind Hofstad Evjemo, 2010–2014

I denne perioden er *Signaler* igjen et samarbeidsprosjekt mellom en poet og en romanforfatter. Kristin Berget har bakgrunn fra skriveutdannelsen ved Litterär Gestaltning i Göteborg, og debuterte som forfatter i 2007 med diktsamlingen *Loosing Louise*. Hun var 35 år og hadde utgitt to diktsamlinger da hun overtok som *Signaler*-redaktør, og har også utgitt to samlinger senere. Berget ble tildelt Tanums kvinnestipend i 2012 og Stig Sæterbakkens minnepris i 2014. Hun har dermed fått mer oppmerksomhet i løpet av årene som redaktør, enn hun har fått tidligere. I 2012 fikk Berget selskap på redaktørstolen av 29 år gamle Eivind Hofstad Evjemo, som debuterte senere samme år med romanen *Vekk meg hvis du sovner*. Evjemo vant Tarjei Vesaas' debutantpris for romanen, og fikk sitt litterære gjennombrudd i 2013 med sin andre roman, *Det siste du skal se er et ansikt av kjærlighet*. Evjemo er dermed blant de mer kjente redaktørene for *Signaler*.

Berget og Evjemo viderefører praksisen med å invitere etablerte forfattere, men inviterer færre. Fra 2011 har de inviterte forfatterne blitt bedt om å skrive et skjønnlitterært «svar», med utgangspunkt i debutantenes tekster. På den måten blir fokuset rettet mer mot debutantbidragene i denne perioden, enn i den forrige. Følgende baksidetekst er kommet til på antologien fra og med 2011:

Signaler er Cappelen Damms årvisse debutantantologi hvor unge, upubliserte forfattertalenter får stå side om side med etablerte forfattere.

Antologien har siden 1986 fanget opp litterære talenter, og mange forfattere har startet sin litterære karriere i *Signaler*.

Presentasjonen gir inntrykk av å rette seg særlig mot håpefulle, unge forfatterspirer. Det er påfallende at debutantene ifølge denne beskrivelsen ikke *står* side om side med etablerte forfattere, men at de *får stå* side om side med dem. Det gir inntrykk av at antologien er noe som tilbys debutantene, fremfor at de for eksempel gir sine tekster til *Signaler*, eller til leserne.

Oppsummering

Redaktørene for *Signal* 1986–2014 er alle enten forfattere på Cappelen / Cappelen Damm⁵, eller ansatt i forlaget. I to perioder har to redaktører samarbeidet, mens tre har hatt ansvaret alene (siden Pedro Carmona-Alvarez' medredaktør er fiktiv). Bortsett fra den perioden hvor Cappelens egne redaktører hadde ansvaret for antologien, er det altså syv redaktører som alene eller i samarbeid har hatt redaktørvervet: fire menn og tre kvinner. Ingen var over 35 år da de tok over, og bortsett fra Lars Saabye Christensen var de alle tidligere *Signal*-debutanter. Forfatterne hadde utgitt kritikerroste bøker, men var i begynnelsen av sin karriere. Fire av redaktørene har vært lyrikere, og alle periodene – hvis vi ser bort fra årene da Cappelen-redaktører hadde ansvaret – teller minst én lyriker. Nils-Øivind Haagenen og Kristin Berget hadde utelukkende utgitt lyrikk forut for sine redaktørperioder. To av redaktørperiodene varte kun i tre år, mens den lengste var Pedro Carmona-Alvarez' periode, som gikk over syv år.

De seks redaktørperiodene viser en utvikling fra en generell samtidslitterær orientering på 1980-tallet til fokus på debutanter på 1990-tallet. Fra år 2000 har *Signal* igjen nærmet seg det konseptet antologien hadde på 1980-tallet samtidig som den defineres som en debutantantologi.

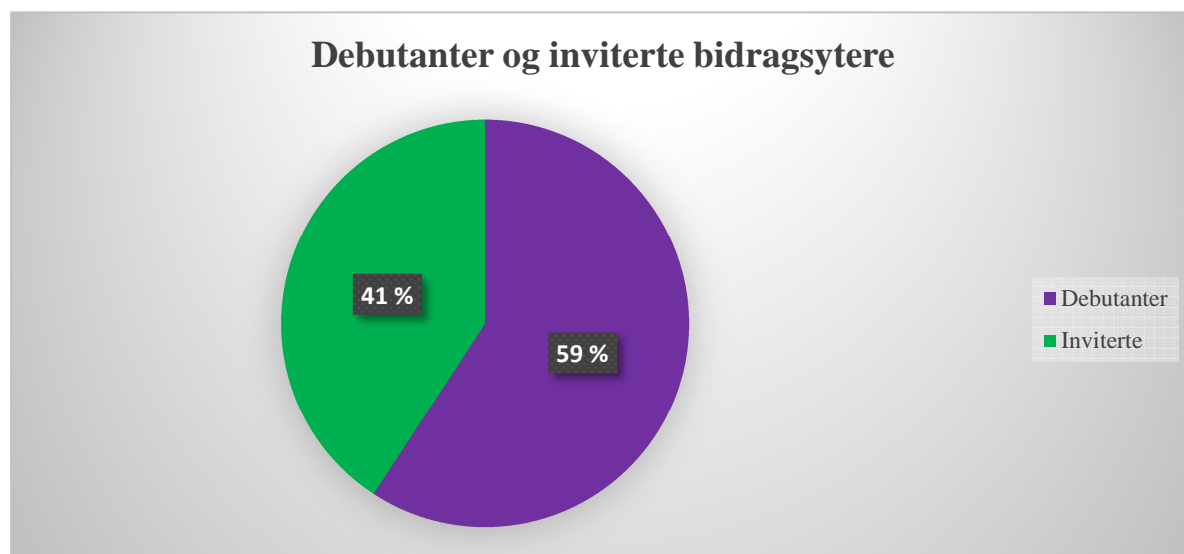
⁵ Cappelen og Damm fusjonerte i 2007.

3. Bidragsyterne

*Signal*er 1986 innledes med fem dikt av den inviterte Tor Ulven, mens *Signal*er 2014 avsluttes med et romanutdrag av debutanten Åsne Maria Gundersen. Totalt 500⁶ ikke-redaksjonelle bidragsytere har stått på trykk i de 28 bøkene som har kommet ut i *Signal*er-serien fra 1986 til 2014. Det utgjør et snitt på 18 bidragsytere per nummer, med en spredning fra 11 i 1994 til 33 i oppstartsåret 1986. Gjennomsnittet for hver redaktørperiode varierer fra 24 bidrag per nummer i Lars Saabye Christensens redaktørperiode til 15 i den perioden hvor Tine Kjær er redaktør. I det følgende skal jeg redegjøre for hvem de er, de 500 utvalgte som har gått opp på *Signal*ers revyscene i løpet av historien.

Debutanter og inviterte bidragsytere

Undersøkelsen viser en høy andel inviterte forfattere blant *Signal*er-bidragsyterne.

Av 500 bidragsytere er 204 inviterte forfattere og 296 debutanter. Godt over en tredjedel av materialet er faktisk skrevet av inviterte forfattere, – en betydelig andel, med tanke på at

⁶ Jeg regner flere ganger de forfatterne som er med i flere årganger. Tre bidrag er samarbeid mellom to personer. I 1995 bidrar Anne-Kristin Mathisen og Daniel Østvold med en tegneserie, der Mathisen har skrevet teksten og Østvold har tegnet. I 1996 har Erlend Loe og Kim Hiorthøy samarbeidet om en tegneserie, der en kan gå ut fra at Loe har skrevet teksten og Hiorthøy har tegnet. Samme år bidrar Thure Erik Lund og Hans Petter Blad med en essayistisk tekst om litteratur og film.

serien regnes for å være, og presenteres som, et debutantprosjekt. I Kolons skjønnlitterære antologi *Gruppe* utgjør andelen tidligere publiserte forfattere til sammenlikning 27 % av bidragsyterne.⁷ Men spredningen i andelen debutanter og inviterte bidragsytere i *Signal* er stor. Når vi trekker fra første utgivelsesår og jubileumsåret 1996, varierer fordelingen fra 9 debutanter og 12 inviterte i 1987 til 18 debutanter og 0 inviterte i 1995. 1995 er det eneste året hvor ingen av bidragsyterne er inviterte forfattere. Alle andre år er minst to bidragsytere innbudte. Fordelingen varierer også mellom de seks redaktørperiodene.

Prosentandel debutanter og inviterte	1986–1991	1993–1996	1997–1999	2000–2002	2003–2009	2010–2014
Debutanter	41 %	67 %	80 %	62 %	57 %	73 %
Inviterte	59 %	33 %	20 %	38 %	43 %	27 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Tallene viser høyest andel inviterte forfattere under Saabye Christensen, og vekst i andelen debutanter over de to neste redaktørperiodene. Etter to perioders nedgang, øker andelen debutanter igjen under Kristin Berget og Eivind Hofstad Evjemo fra 2010. Periodene varierer i lengde fra tre til syv år. Kortere perioder betyr at prosentandelen baseres på lavere råttall, og derfor kan være misvisende. Enkelte år kan være spesielle. Man kan for eksempel ha fått inn særlig mange eller få bidrag. I kortere perioder vil ett år som skiller seg ut få større betydning i utregningen av prosentandel. Dette er tilfellet i årene 1993–1996, under de anonyme Cappelen-redaktørene. I jubileumsåret 1996 inviteres så mange forfattere at prosentandelen dras opp betraktelig. Ser vi bort fra dette spesielle året, er andelen inviterte forfattere under de anonyme Cappelen-redaktørene 17 %.

Det første året *Signal* får ordet «debutantantologi» i undertittelen reagerer anmelder i Morgenbladet Frode Helmich Pedersen på at kun 10 av de 21 bidragsyterne er debutanter: «Hvorfor trenger egentlig etablerte forfattere å blandes inn blant debutantene? Er det kanskje slik at en debutantantologi blir for vanskelig å selge hvis den ikke også inneholder kjente og kjære navn som trekker kjøpere?» (Pedersen 2003). Hva er hensikten med å invitere allerede publiserte forfattere til å bidra i en debutantantologi? Det kan tenkes at bidrag fra etablerte forfattere er med på å øke kvaliteten på utgivelsen. Kanskje øker de også antologiens status, både overfor lesere og potensielle fremtidige bidragsytere. Muligheten til å stå side om side

⁷ Kilde: Undersøkelse basert på de fem bøkene i *Gruppe*-serien 2010–2014, se vedlegg 5. I *Gruppe* er alle bidragsyterne inviterte.

med etablerte forfattere hever prestisjen ved å komme på trykk i antologien. Det å sette ferske stemmer sammen med erfarne forfattere kan også gi inntrykk av dem som likeverdig stilte bidragsytere. Spørsmålet er da om praksisen kan virke mot en slik statushevende og likestillende hensikt, når redaktørene samtidig skiller boken i én del for debutantene og én for de inviterte. Ordet «debutant» vekker assosiasjoner til det å være uerfaren, i motsetning til den «etablerte». Det å være uerfaren trenger ikke bety at bidragsyteren er dårligere enn den mer erfarne. Men det er rimelig å spørre hvorvidt leserne opplever disse to gruppene som reelt likeverdige, eller om praksisen innebærer en oppvurdering av den ene på bekostning av den andre. Ettersom *Signal* defineres som en debutantantologi, spør det hvor mange lesere som oppsøker utgivelsen på grunn av de etablertes tekster. Noen lesere kan oppleve de invitertes tekster som overflødige, mens andre kan oppleve dem som en bonus. På spørsmål om praksisen med skjønnlitterære bidrag fra inviterte forfattere, svarer Tine Kjær at hun tror det har en positiv effekt. Kjær mener det er viktig for debutantene å bli presentert som del av en etablert, litterær sammenheng. Samtidig skriver hun at balansen kan variere fra år til år, avhengig av hvor mange gode tekster som sendes inn (Tine Kjær, personlig kommunikasjon i e-post 7. november 2014). Å kunne lage en antologi som er tykk nok og samtidig litterært god nok kan altså være et argument for å inkludere etablerte forfattere i en debutantantologi.

Debutantene

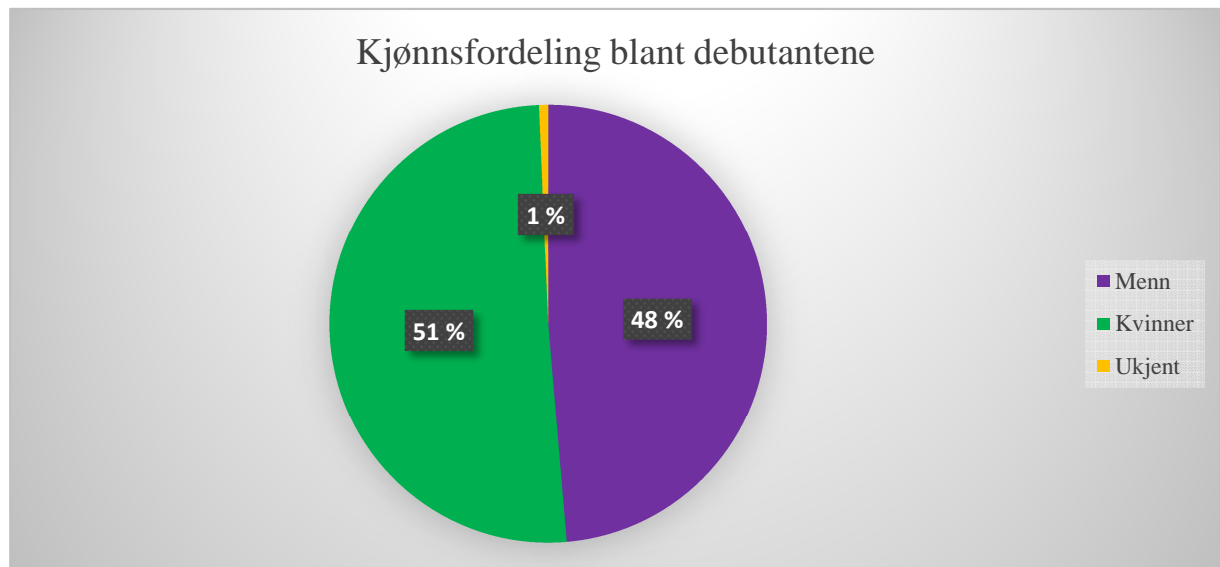
Det er i snitt 11 debutanter som har tekster på trykk i *Signal* hvert år. Mellom 1990 og 2005 utkom det årlig i gjennomsnitt 21 debutbøker på de største norske forlagene.⁸ I samme periode har det utkommet i snitt 9 andrebøker (Andreassen 2006: 292). Norsk kulturråds liste over innkjøpte bøker for 2013 teller hele 49 debutbøker.⁹ Trond Andreassen har uttalt at han synes antallet debutanter i Norge er altfor høyt: «– Med om lag førti debutantar i året ligg vi på toppen av verdsstatistikken. Det er like mange debutantar i Norge som i ein kulturnasjon som Frankrike, der det bur om lag 60 millionar» (i Spaans 2013: 11). På grunn av innkjøpsordningen er det gode muligheter for å få utgitt en bok i Norge, og leserne blir sittende med mange bøker å velge mellom. Anne Ferry skriver at tidsaspektet kan være en grunn til å ville lese en antologi. Vil man for eksempel sette seg inn i en epoke eller et lands

⁸ Gyldendal, Aschehoug, Cappelen, Tiden og Det Norske Samlaget.

⁹ Kilde: Undersøkelse basert på informasjon hentet fra Norsk Kulturråd, Norske fagbibliotek, Deichmanske bibliotek og forlagenes hjemmesider. Se vedlegg 6.

litteratur, er det langt raskere å lese en samling kortere tekster enn å lese en bok fra hver forfatter. Antologier tar både mindre plass i bokhyllen, og sparer leseren for tid (Ferry 2001: 25–26). Tekstene i *Signal* er få og korte, og antologien gir dermed en smakebit av nye forfattere på en rask og enkel måte. Hvem er så de utvalgte?

De totalt 296 debutantene består av 144 menn, 150 kvinner, og to hvis kjønn er ukjent fordi de opererer med initialer.¹⁰

Dette tilsvarer en jevnere kjønnsfordeling enn tendenser vi kan se i andre deler av norsk bokbransje. I august 2014 var 63 % av medlemmene i Den norske Forfatterforeningen menn, og 37 % var kvinner.¹¹ Forfatterne på listen over de norske, skjønnlitterære bøkene som ble innkjøpt av Kulturrådet for 2013 består av 58 % menn og 42 % kvinner.¹² Det kan imidlertid virke som kvinner er i flertall blant mindre etablerte forfattere. På listen over tidligere studenter ved Skrivekunstakademiet i Hordaland i årene 1986 til 2014 er det for eksempel 43 % menn og 57 % kvinner.¹³ Disse tallene kan antyde at flere kvinner enn menn faktisk skriver skjønnlitteratur. Hvis vi skiller ut debutantene fra listen over innkjøpte norske skjønnlitterære bøker for 2013, er 47 % menn og 53 % kvinner. Helst burde kjønnsfordelingen for debutanter undersøkes over flere år, men tallene synes likevel å indikere samme tendens som i *Signal*, der andelen kvinnelige debutanter er på 51 %.

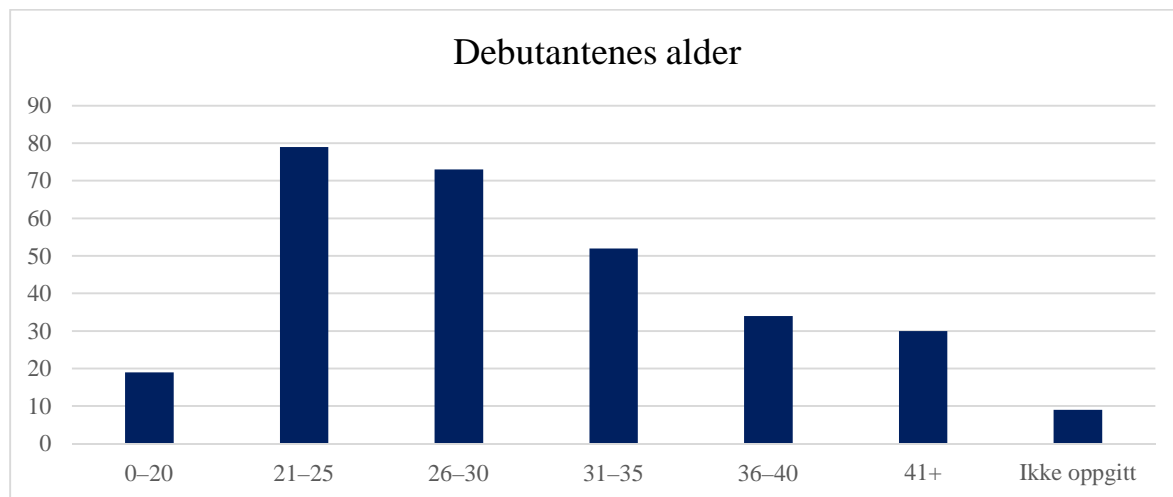
¹⁰ T. Leifson (1988) og R.C. Thrap-Meyer (1996).

¹¹ Undersøkelse basert på medlemslisten på DnFs hjemmesider, se vedlegg 6.

¹² Undersøkelse basert på listene på Kulturrådets hjemmesider. Gjendiktninger og antologier er ikke inkludert. Se vedlegg 6.

¹³ Undersøkelse basert på listen over tidligere studenter på Skrivekunstakademiet i Hordalands hjemmesider. Se vedlegg 6.

Gjennomsnittsalderen for *Signaler*-debutantene er 30 år. Det er noen år lavere enn gjennomsnittsalderen for bokdebutanter, som fra 2000 til 2005 lå på 34 år (Andreassen 2006: 73).¹⁴ Det tar naturlig nok lenger tid å fullføre og få utgitt en hel bok, enn å få en kortere tekst publisert. Kvinnene er noe eldre enn mennene. Gjennomsnittsalderen for kvinnelige debutanter er 30,9 år, mens den for mannlige debutanter er 29 år.

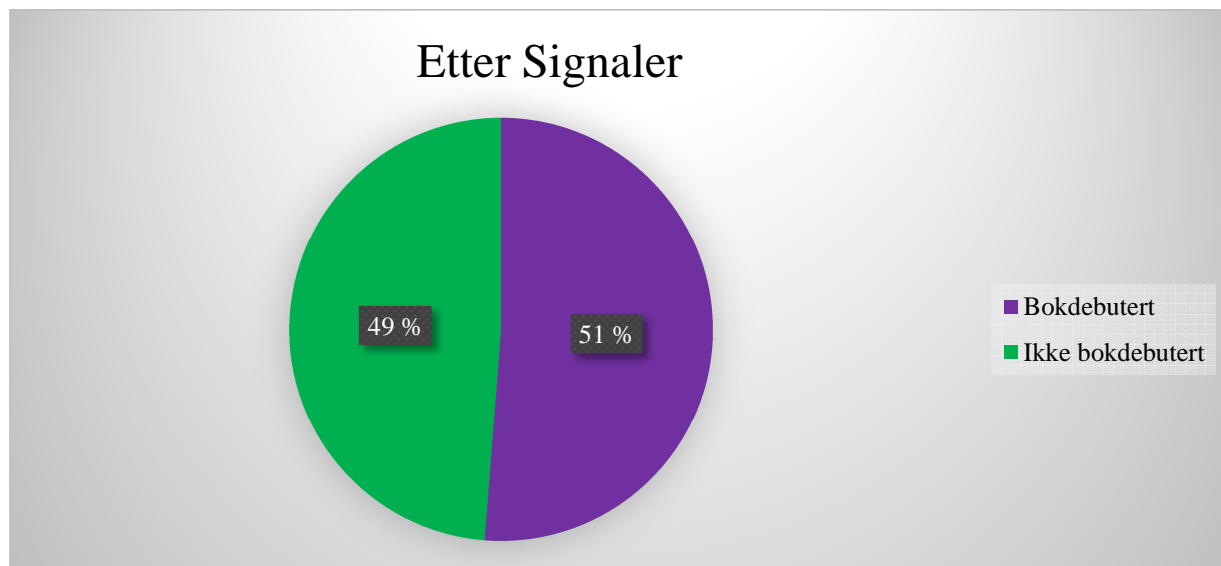
Spennet i alder er stort. Den hittil yngste *Signaler*-debutanten er Anna Karina Magnussen, som sto på trykk med novellen «En liten sirkel i en passer-rose» i 2009, 16 år gammel. Den eldste er Bernt Roald Nilsen, som fikk novellen «Å plukke stjerner» publisert i 2010, da han var 58 år. Aldersmessig ligger tyngdepunktet likevel mellom 21 og 30 år, med den største gruppen i alderen 21–25 år. Det er sjelden en *Signaler*-debutant er 20 år eller yngre.

Det ville være interessant å kartlegge yrkes- og studiebakgrunn blant debutantene, men bidragsyterlistene er dessverre for mangelfulle til at dette er mulig. Informasjon om bakgrunn forekommer sjelden i antologiene før Pedro Carmona-Alvarez' redaktørperiode.

Bidragsyterlistene fra 2003 og frem til 2014 samt søk listen over tidligere studenter ved Skrivekunstakademiet i Hordaland, viser at minst halvparten av bidragsyterne i *Signaler* i disse årene har bakgrunn fra forfatterstudier. Det ville vært interessant å finne ut om dette gjelder hele universet. Uten tilgang på lister over tidligere studenter ved alle norske forfatterstudier er det imidlertid umulig å gjøre en adekvat kartlegging som inkluderer alle bidragsyterne.

¹⁴ Debutantenes gjennomsnittsalder blant påmeldte bøker til Kulturrådet for 2013 er 38 år. Dette er uvanlig høyt, og kan tyde på at dette er et år som skiller seg ut.

Uansett er debutantene unge, noe som betyr at de har mange år på seg til å ferdigstille og få utgitt sin første bok. Gir så *Signaler* en smak av fremtiden? I hvor stor grad har det lyktes redaktørene å plukke ut den nye generasjonen forfattere? Eller spurt på en annen måte: Har det å komme på trykk i *Signaler* gitt den ekstra motivasjonen til å fullføre et bokmanus som resulterer i utgivelse?

Undersøkelsen viser at om lag halvparten av debutantene senere har kommet med egen, skjønnlitterær bok.¹⁵ Tallene utelukker *Signaler*-debutantene fra de siste fem årene, da flere av disse kan komme til å debutere i bokform senere. Av de 242 debutantene som sto på trykk i de 23 antologiene i årene 1986–2009, har 124 senere utgitt en separat, skjønnlitterær tittel. Dette tilsvarer en høyere prosentandel enn tilfellet er for tidligere studenter i samme periode på årskurset for skapende skriving ved Skrivekunstakademiet i Hordaland. Blant 243 studenter som gikk på årskurset mellom 1986 og 2009, har 99 utgitt egen, skjønnlitterær bok.¹⁶ Det utgjør en andel på 41 %, og dermed 10 % færre enn blant *Signaler*-debutantene. Det kan tyde på at *Signaler* virkelig fungerer som et steg på veien mot å bli forfatter.

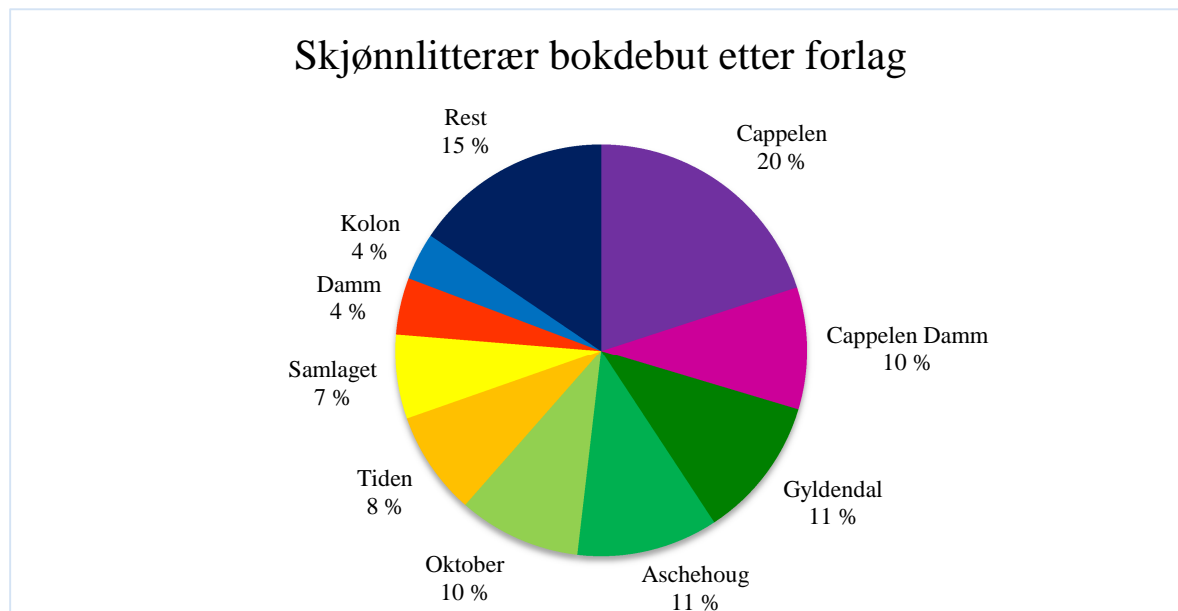
Blant de til sammen 135¹⁷ skjønnlitterære bøkene som i løpet av 1986–2014 er skrevet av tidligere *Signaler*-debutanter, er 40 utgitt enten på Cappelen eller på Cappelen Damm. Det

¹⁵ Jeg begrenser undersøkelsen av bokdebuter til skjønnlitterære titler, da *Signaler* primært er en skjønnlitterær utgivelse. Andre *Signaler*-debutanter har senere skrevet eller bidratt i fagbøker og læreverk, eller de har oversatt eller illustrert bøker. Blant de *Signaler*-debutantene som ikke har utgitt noe skjønnlitterært senere, har fire utgitt debattbok eller en akademisk utgivelse (master- og hovedoppgave ikke inkludert). Av disse er det spesielt Petter Aaslestad som skiller seg ut, med en betydelig litteraturvitenskapelig produksjon. Senere skjønnlitterære utgivelser inkluderer også teatermanus, barnebøker og tegneserier (Lars Fiske).

¹⁶ Se vedlegg 6.

¹⁷ Her blir det naturlig å inkludere *Signaler*-debutantene også fra de fem siste årene.

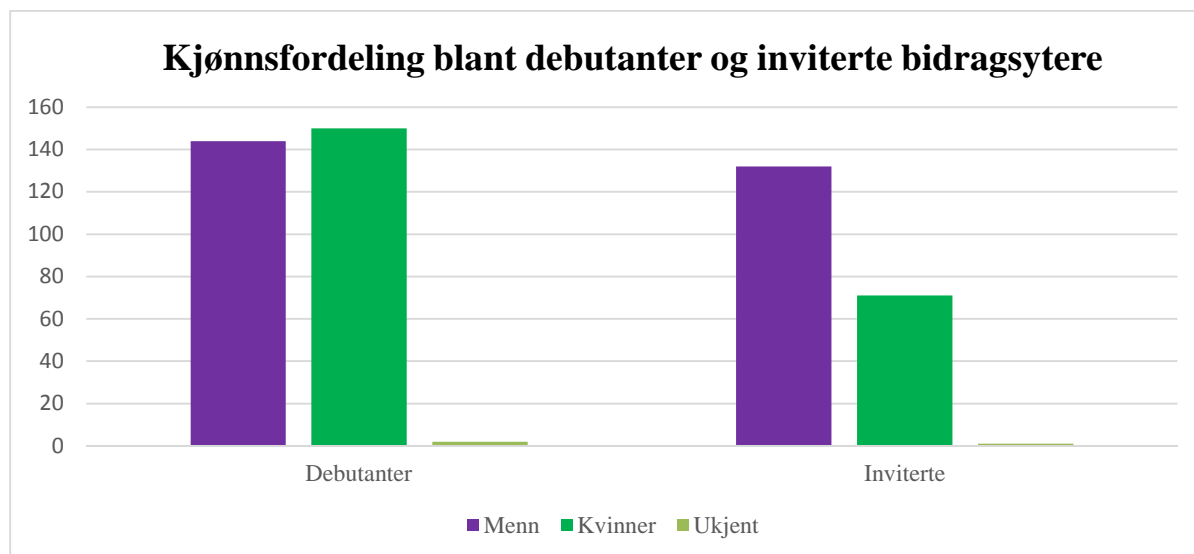
tyder på at man rekrutterer forfattere blant bidragsyterne. Aschehoug og Gyldendal utgir nest flest. På fjerdeplass finner vi Oktober, etterfulgt av Tiden, Samlaget, Damm og Kolon. Restgruppen består av forlag eller teater som kun forekommer én gang i materialet.¹⁸

De inviterte

Mens debutantene er plukket ut fra en begrenset bunke innsendte tekster, er det i utgangspunktet langt flere å velge mellom når man skal invitere etablerte forfattere til å bidra – så fremt de takker ja. Siden *Signal* skal bestå av originalstoff, er heller ikke de invitertes tekster utgitt tidligere, men flere leverer utdrag fra manus til kommende bøker. De 204 inviterte forfatterne varierer mellom mer og mindre kjente navn. Noen gjengangere er Stig Sæterbakken, Gro Dahle, Beate Grimsrud, Rune Christiansen og Rolf Enger. De inviterte er hovedsakelig norske forfattere, men det finnes også noen få fra andre nordiske land, spesielt i antologiene etter år 2000.

¹⁸ Restgruppen består av: No Comprendo Press, NRK Radioteateret, Oslo Nye Teater, Gøndahl, Verbum, Happy Jam Factory, Obsternasig, Kapabel, Gyldendal Tiden, Det Norske Teateret, Pax, Det Åpne Teateret, Haugesund teater, Wigestrang, Flamme, Gasspedal, Øyeblikk, Margbok, Nord-Trøndelag teater, Kvalshaug og eget forlag.

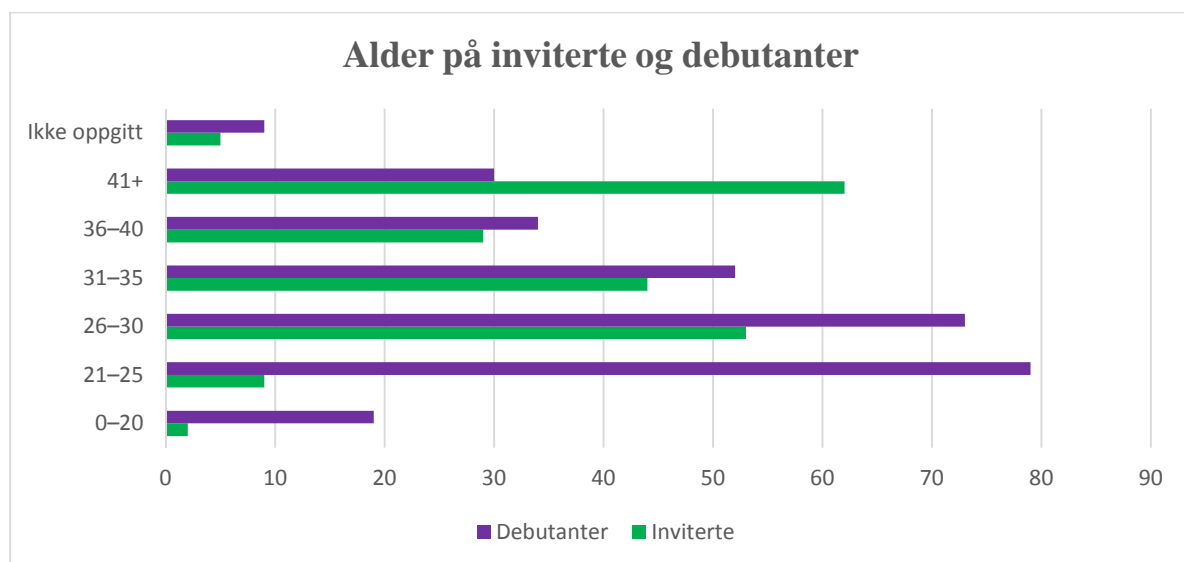
Det er et markant skille i kjønnsfordelingen mellom debutanter og inviterte bidragsytere. For hele perioden 1986–2014 fordeler de 204 inviterte bidragsyterne seg over 132 menn, 71 kvinner og én hvis kjønn er ukjent grunnet bruk av pseudonym.¹⁹ Dette gir en kvinneandel på 35 %. Fordelingen i denne gruppen er med andre ord mer lik den vi finner i Den norske Forfatterforeningen. Skillet i kjønnsfordelingen mellom de to bidragsytergruppene kan skyldes at debutanter velges ut på grunnlag av innsendt tekst, mens strukturer knyttet til kjønn spiller mer inn når man går ut og inviterer etablerte forfattere til å bidra. Den skjeve kjønnsfordelingen blant inviterte kan også skyldes at det *er* flere etablerte mannlige forfattere enn kvinnelige. Tallene kan da tolkes som utslag av en generell tendens i den norske bokbransjen. Trond Andreassen skriver at det har vært en markant økning i kvinneandelen i forfatterforeningen fra og med 1990-tallet, slik at mannsdominansen i litteraturbransjen avtar (Andreassen 2006: 70–71). At det er høyere kvinneandel både blant debutantene i *Signaler* og blant bokdebutantene på Kulturrådets liste over innkjøpte bøker i 2013, synes å indikere samme tendens. Den totale kjønnsfordelingen varierer med redaktørperiodene.

Prosentfordeling kjønn	1986– 1991	1993– 1996	1997– 1999	2000– 2002	2003– 2009	2010– 2014
Menn	63 %	57 %	46 %	63 %	54 %	42 %
Kvinner	36 %	41 %	54 %	37 %	46 %	58 %
Ukjent	1 %	1 %	0 %	0 %	1 %	0 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

¹⁹ «Presidenten» (2004).

I 1986 og 1987, under Lars Saabye Christensen, var det påfallende få kvinner blant bidragsyterne. Bare 27 % i 1986 og 35 % i 1987 var kvinner. Kjønnbalansen varierer fra år til år, og spredningen er stor. Under de anonyme Cappelen-redaktørene svinger kvinneandelen fra 32 % i 1996 til 66 % i 1995. Sammen med Lars Saabye Christensen er det Nils-Øivind Haagensen og Selma Lønning Aarø som har færrest kvinner blant sine bidragsytere. To perioder utmerker seg med høyere andel kvinner enn menn. I begge disse periodene er en kvinne redaktør. Det gjelder Tine Kjær's periode fra 1997 til 1999, og Kristin Berget og Eivind Hofstad Evjemos periode fra 2012 til 2014. På spørsmål om hvorvidt det ligger en bevisst, politisk holdning bak den høye kvinneandelen mellom 1997 og 1999, svarer Tine Kjær at hun søkte å være så kjønns- og språkpolitisk blind som mulig i utvelgelsesprosessen (Tine Kjær, personlig kommunikasjon i e-post 7. november 2014).

Gjennomsnittsalderen blant de inviterte forfatterne er 37 år. Det er litt lavere enn gjennomsnittsalderen for innvoting i Den norske Forfatterforeningen, noe som indikerer at det er unge forfattere som inviteres til *Signaler*.²⁰ At gjennomsnittsalderen er lav også i denne gruppen kan være uttrykk for et ønske blant redaktørene om å fremheve det «nyeste» innenfor samtidslitteraturen, eller å presentere tekster som kan stå til debutantenes bidrag. Spennet i alder er likevel større blant de inviterte enn det er blant debutantene. Den yngste inviterte forfatteren er 19 år gamle Kirsti Hole, som bidro med lyrikk i 1986. Den eldste er 86 år gamle Dag Skogheim, som hadde en novelle på trykk i 2014.

²⁰ Her har jeg ikke oppdaterte tall, men i 2005 var gjennomsnittsalderen for innvoting 39,3 år (Andreassen 2006: 71).

Tyngdepunktet blant de inviterte forfatterne ligger i gruppen over 40 år, og 66 % er eldre enn 30 år. Til sammenlikning er 58 % av debutantene 30 år eller yngre. Gjennomsnittsalderen for de inviterte er jevn uavhengig av kjønn.

Oppsummering

Undersøkelsen av bidragsyterne viser en jevn kjønnsfordeling, med en liten overvekt av kvinner, blant debutantene. Kjønnsfordelingen blant de inviterte forfatterne er derimot skjeve. Det stemmer overens med tall fra andre deler av den norske bokbransjen. Videre viser undersøkelsen at både debutantene og de inviterte forfatterne er forholdsvis unge, sammenliknet med gjennomsnittsalderen for henholdsvis bokdebutanter og innvoting av medlemmer i Den norske Forfatterforeningen. Når redaktørene også gjerne er unge, fremstår *Signaler* totalt sett som en utgivelse for forfattere i begynnelsen av sin karriere.

Undersøkelsen av *Signaler*-debutantenes senere aktivitet viser at 51 % bokdebuterer etter å ha stått på trykk i antologien. 30 % av bokdebutene etter *Signaler* er utgitt på Cappelen eller Cappelen Damm.

4. En typisk *Signaler*-tekst?

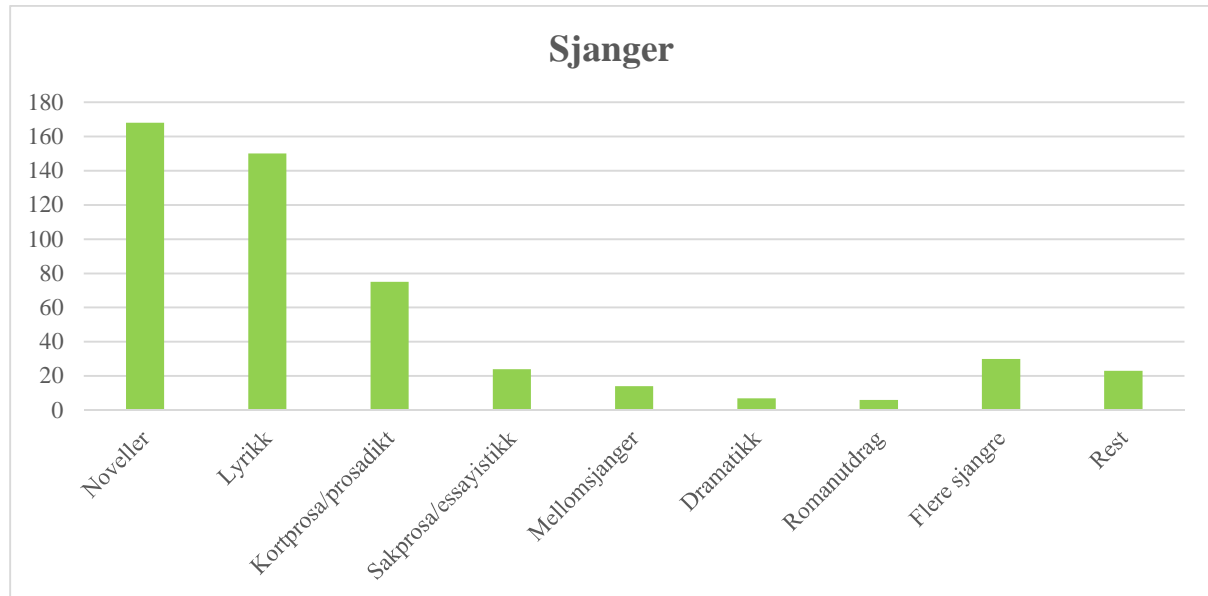
Fra barndomsdikt og absurde kortprosatekster, til tegneserier, en science fiction-novelle og et hyllingsdikt til Don Juan. De 497 ikke-redaksjonelle bidragene i *Signaler* 1986–2014 utgjør et stort og sammensatt univers.²¹ Noen sjangre og fremstillingsmåter går likevel oftere igjen enn andre, og kartleggingen av disse aspektene gjør det mulig å utlede hva som kjennetegner en typisk *Signaler*-tekst.

Enhetene i undersøkelsen består ikke av enkelttekster, men av bidrag. Det vil si at sjangerfordelingen ikke tar hensyn til antallet dikt totalt, men antallet bidrag, som kan bestå av flere tekster, blant annet flere dikt. Denne oppdelingen er valgt for enkelhets skyld, for å kunne sammenlikne bidragsyterne, og fordi en slik oppdeling allerede er gjort redaksjonelt i antologiene. Klassifiseringen forutsetter bruk av relative begreper. Verdiene i de følgende variablene vil til tider overlappe hverandre, og nødvendigvis være basert på skjønn. Noen av tekstene er også så korte at de er vanskelige å klassifisere. Likevel avdekker undersøkelsen noen interessante funn, som presenteres i det følgende.

Sjanger

Et typisk trekk ved antologier er at de gjerne inneholder korte tekster. Anne Ferry skriver at det er et trekk som gjerne fremstilles som noe positivt ved antologier, grunnet en forestilling om at den poetiske erfaringen er sterkere i små doser (Ferry 2001: 24). Det gjennomsnittlige *Signaler*-bidraget er på ni sider. Lengden på bidragene varierer fra ett kort enkeltdikt til et radioteaterstykke på førtifem sider, men de fleste bidragsyterne er representert med flere korte tekster, opp til femten dikt av samme forfatter. Det kan imidlertid være misvisende å operere med klare skillelinjer mellom alle enkelttekstene. Mange diktbidrag presenteres nettopp uten slike avgrensninger, og det kan for eksempel være uklart hvorvidt det dreier seg om flere dikt på samme side, eller ett sammenhengende dikt. På sin side tilhører det sjeldenhetene at et novellebidrag består av mer enn én novelle. En rekke bidrag kombinerer flere sjangre, for eksempel kortprosa og dikt.

²¹ Redaksjonelle bidrag som forord, etterord og intervjuer utført av redaktører er ikke tatt med i beregningen.

Prosaen dominerer, og den største sjangergruppen består av noveller. At det er mange prosabidrag, er ikke overraskende, ettersom prosaen dominerer på utgivelseslister generelt. Andelen lyrikk er på 30 %, noe som heller ikke er langt fra tendensen generelt i bransjen. På listen over Kulturrådets innkjøpte bøker innenfor norsk skjønnlitteratur i 2005 er 30 % lyrikk (Andreassen 2006: 273). På den samme listen for 2013 er 24 % lyrikk.²² I Kolons skjønnlitterære antologi *Gruppe 2010–2014* utgjør lyrikk 28 % av bidragene.²³

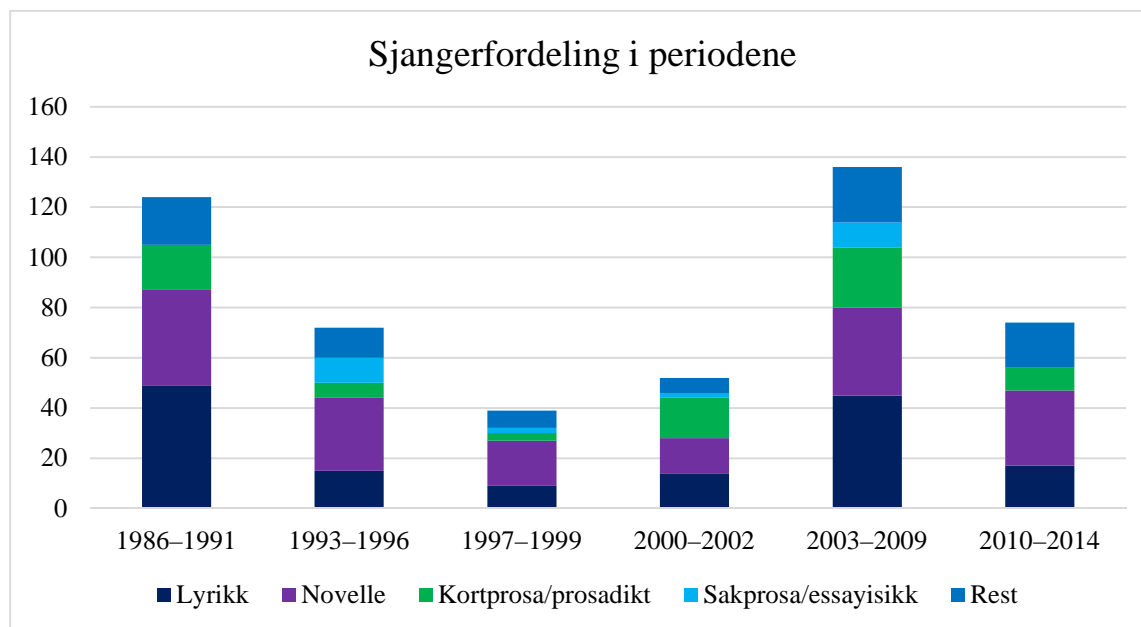
Jeg hadde en hypotese om at mange av bidragene i *Signaler* ville være kortprosattekster, da dette er en sjanger som gjerne forbindes med debutanter. Kortprosa er en sjanger med innflytelse fra prosadiktet, aforismen og fragmentet, amerikanske *short-short stories* og tyske *Kurzgeschichte*. Marit Grøtta skriver i *Litterære bagateller. Introduksjon til litteraturens korttekster* (2009) at kortprosaen ofte likevel regnes som et nordisk fenomen, med en egen uttrykksmåte i de nordiske landene. Ifølge Grøtta var den seneste bølgen for kortprosa-sjangeren på 1990-tallet. I tillegg til internasjonale tendenser som postmodernismens vide tekstbegrep og mistro til de store fortellingene, knyttes gjerne den nyeste bølgen til de nye forfatterstudiene som ble etablert i Norden i 1980- og 1990-årene: «Ettersom kortteksten egner seg for skriveøvelser og litterære eksperimenter, skulle dette bli en viktig form for debutanter», ifølge Grøtta (2009: 149–154). Kortprosa og prosadikt er gruppert sammen i min undersøkelse, da grensene mellom de to sjangrene er uklare.

²² Se vedlegg 6.

²³ Se vedlegg 5. På grunn av tidsbegrensning har jeg ikke hatt mulighet til å lese disse antologiene i sin helhet, men jeg har gjort meg nok kjent med dem til å kunne kartlegge sjangerfordelingen.

Skillelinjene mellom noveller og kortprosaetekster er også vanskelige å definere, men her har jeg for konsekvensens skyld satt grensen ved to sider. De fleste tekstene i kategorien kortprosa/prosadikt er imidlertid inntil én side lange. Med denne bakgrunnen kan 76 bidrag klassifiseres som kortprosa/prosadikt. Selv om noveller og dikt dominerer i antologiene, utgjør dermed disse sjangrene en stor nok gruppe til å sette preg på antologien. Om kortprosaen kan karakteriseres som en særegen debutantsjanger kan diskuteres. Men debutantene bidrar noe hyppigere med kortprosa/prosadikt enn de inviterte forfatterne, selv om det ikke er snakk om store forskjeller. 14 % av de invitertes skjønnlitterære tekster er kortprosa/prosadikt, mot debutantenes 17 %.²⁴

Etter de tre største gruppene er det ingen andre sjangre som utmerker seg i større grad. Kun 6 tekster er oppgitt som romanutdrag, og kun 7 er dramatikk. 14 tekster faller i en mellomsjanger-gruppe, bestående av tekster som overskrider sjangerkonvensjonene i den grad at de ikke kan kategoriseres. De 24 tekstene i gruppen sakprosa/essayistikk er alle skrevet av inviterte forfattere. Verdien «Flere sjangre» består av bidrag som i sin helhet ikke kan plasseres i de andre kategoriene.²⁵ Variabelen ga i tillegg en rest-gruppe på 23 bidrag.²⁶ Sjangerfordelingen varierer med de enkelte redaktørperiodene.

²⁴ Sakprosa/essays og intervjuer er trukket fra totalen.

²⁵ Blant disse er 14 bidrag en kombinasjon av dikt og kortprosa/prosadikt, og 10 bidrag en kombinasjon av noveller og kortprosa/prosadikt, mens 6 bidrag består av kombinasjoner som bare forekommer én gang: 1) dikt og novelle, 2) dikt, novelle og en tekst i mellomsjanger, 3) dikt, kortprosaetekst og en tekst i mellomsjanger, 4) essay og sangtekster, 5) essay og novelle, og 6) essay og dikt.

²⁶ Rest-gruppen består av: 8 bidrag med sangtekster, 2 med dagboksnotater, 6 tegneserier, 3 intervjuer, et utvalg fotografier, et korttriks og en tekst-collage.

Lars Saabye Christensen er redaktøren med høyest andel lyrikkbidrag. 40 % av bidragene i denne perioden er dikt. På andreplass kommer Pedro Carmona-Alvarez med 33 % dikt. Saabye Christensen og Carmona-Alvarez er også poeter selv. Antologiene som utgis i Cappelen-redaktørenes periode fra 1993 til 1996 har lavest andel dikt, med 21 % av bidragene. Andelen novellebidrag varierer fra 46 % under Cappelen og Tine Kjær i 1990-årene, til 26 % under Pedro Carmona-Alvarez. Sjangergruppen kortprosa/prosadikt er på sin side størst under Nils-Øivind Haaagensen og Selma Lønning Aarø fra 2000 til 2002, da 31 % av bidragene falt i denne kategorien. Svingningen i andelen kortprosa/prosadikt er påfallende i 1990-årene under Cappelen og Tine Kjær, sammenliknet med periodene før og etter. Kun 8 % av bidragene i 1990-årene ble plassert i denne gruppen. Hvis Marit Grøtta har rett i at 1990-tallet representerer en oppblomstringstid for kortprosasjangeren, virker det som om *Signaler*-bidragene går i motsatt retning. Utviklingen kan skyldes flere utenforliggende faktorer. Kanskje spiller redaktørenes sjangerpreferanser inn. Kanskje begynner de tidligere upubliserte forfatterne først å skrive kortprosa *etter* bølgen på 1990-tallet. Uten andre tall fra samme periode å sammenlikne med blir det vanskelig å trekke noen klare konklusjoner. Andelen kortprosa/prosadikt går også ned med Kristin Berget og Eivind Hofstad Evjemos periode i årene 2010 til 2014. I denne uavsluttede perioden er 12 % kortprosa/prosadikt. I Kolons antologi *Gruppe* utgitt i samme periode er det til sammenlikning 20 % kortprosa/prosalyrikk.²⁷ Dette tilsvarer en større andel, også om vi sammenlikner med hele *Signaler*-perioden 1986–2014.

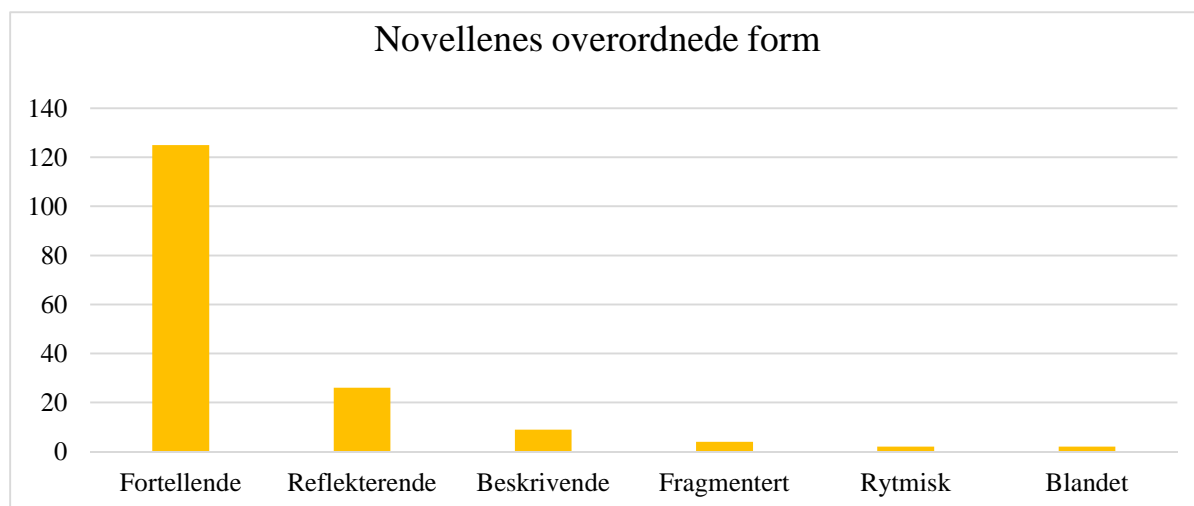
De vanligste sjangrene, form og fremstillingsmåte

Noveller, dikt og kortprosatekster kan være svært forskjellige, og jeg ønsket å undersøke hvilke overordnede former og fremstillingsmåter som preger de vanligste bidragene. Skriver *Signaler*-bidragsyterne tekster som forteller en historie? Formidler de en stemning eller et sanseinntrykk? Eller reflekterer de over seg selv og verden? Er det vår egen virkelighet de beskriver, eller beveger tekstene seg over grensene for hva vi kan erkjenne? Disse variablene forholder seg primært til de skjønnlitterære sjangrene som forekommer hyppigst i *Signaler* 1986–2014.

²⁷ Kilde: Undersøkelse basert på de fem bøkene i Kolons skjønnlitterære antologi *Gruppe* 2010–2014.

Novellene

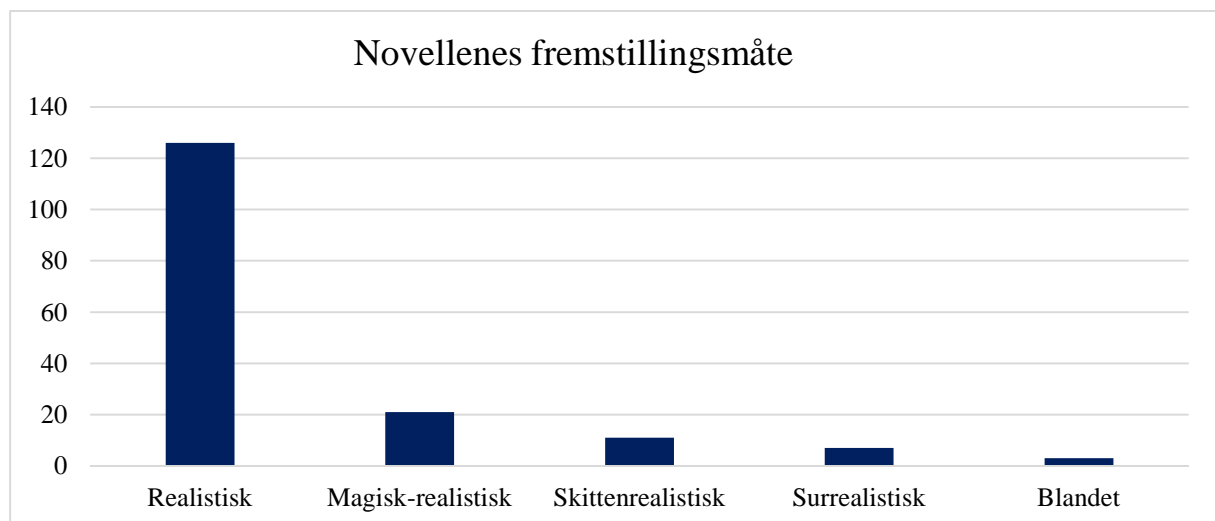
I sin masteroppgave undersøker Anniken Løvdal og Bergljot K. Nordal 2006-romanens «form», med verdiene «psykologisk reflekterende» og «aktiv handling». I min undersøkelse har jeg utvidet variabelen ut ifra tekstene i *Signal*. Jeg opererer med verdiene «fortellende», «reflekterende», «metaforisk», «beskrivende», «fragmentert» og «rytmisk». «Fortellende» tilsvarer her Løvdal og Nordals «aktiv handling» mens «reflekterende» tilsvarer deres «psykologisk reflekterende». Verdien «metaforisk» er tatt med fordi mange av diktene benytter seg av et metaforrikt språk. Verdien «fragmentert» er tatt med fordi det forekommer tekster som består av fragmenter, og «rytmisk» fordi det forekommer tekster som benytter seg av metrikk eller er preget av en bevisst bruk av rytmen i språket. Kategorien «blandet» består av bidrag med mer enn én novelle, der novellene ikke kunne sies å ha samme form. Verdiene overlapper hverandre, og det er ikke mulig å romme alle variasjoner. Likevel er variabelen nyttig for å si noe generelt om novellene i *Signal*.

Undersøkelsen viser en klar overvekt av fortellende noveller, med hele 75 %. Reflekterende noveller kom til sammenlikning på andreplass med 15 %, så det er ingen tvil om at det er fortellingen som dominerer. Løvdal og Nordal sorterte til sammenlikning 44 % av romanene i verdien «psykologisk reflekterende», og 56 % i verdien «aktiv handling». Kategoriene «beskrivende», «fragmentert» og «rytmisk» har lite utslag blant novellene, og «metaforisk» har ingen.

Løvdal og Nordal undersøker også 2006-romanens fremstillingsmåte, med verdiene «realistisk», «surrealistisk», «kombinert», «magisk-realistisk» og «idealistisk». I undersøkelsen av *Signal* har jeg utelukket verdien «kombinert». Eventuelle tekster som

kunne blitt plassert i denne verdien, er plassert i verdien «magisk-realistisk». Jeg har også inkludert verdien «skittenrealistisk», fordi skittenrealismen har vært populær i den norske romanen fra 1990-tallet (Norheim 2007: 147). Verdiene er forstått som følger: «realistisk» er forstått som en fremstilling av verden som den er, «idealistisk» av en idealisert virkelighet, «magisk-realistisk» av en realistisk fremstilling med innslag av magiske elementer, «metafysisk» av noe over-sanselig og ikke-konkret, mens «surrealistisk» viser til en fremstilling som oppløser grensene mellom drøm og virkelighet. «Skittenrealistisk» er forstått som vektlegging av virkelighetens «bakside». Skittenrealistiske tekster opererer med en «skitten» estetikk og skildringer av rusmisbruk, vold, og kriminalitet. Verdiene er nødvendigvis forenklende og overlappende. Men funnene viser like fullt en overvekt av tekster som skildrer en realistisk virkelighet.

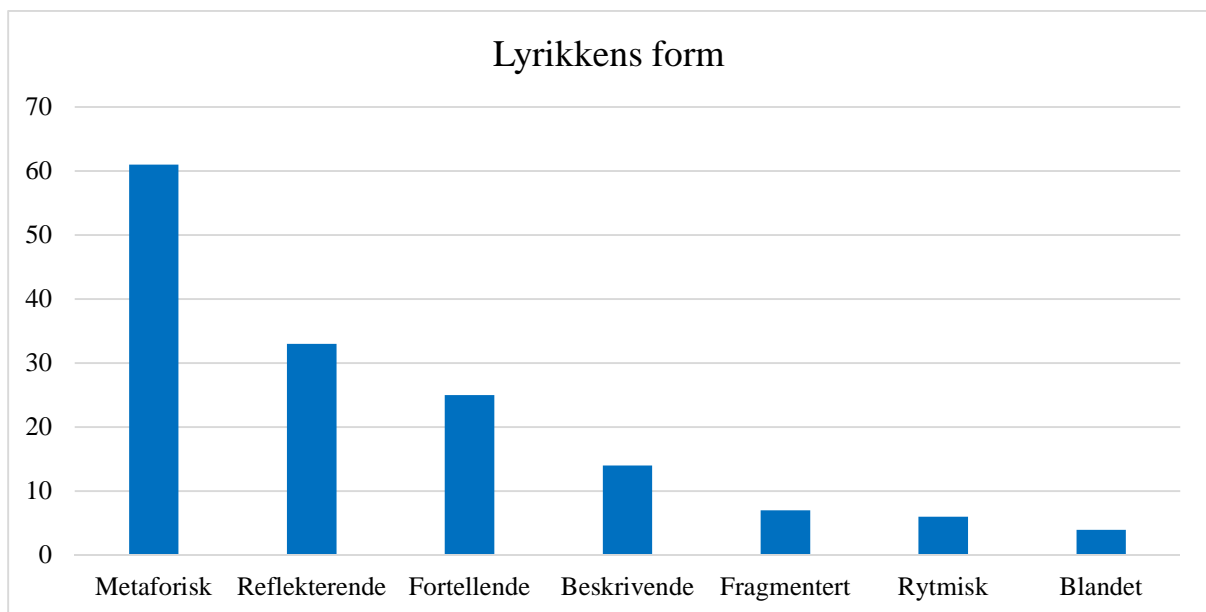

Andelen noveller som er realistiske i sin fremstillingsmåte kommer på 75 %. Det er en høyere andel sammenliknet med Løvdal og Nordals undersøkelse, hvor 68 % av romanene betegnes som realistiske. Hvis jeg slår sammen verdiene «surrealistisk» og «magisk-realistisk», får jeg en andel på 17 %, mot Løvdal og Nordals 29 %. Andelen skittenrealistiske noveller viste seg å være liten, med kun 7 %. Ingen noveller er plassert i gruppene «idealistisk» eller «metafysisk». Marta Norheim skriver i *Røff guide til samtidsliteraturen* fra 2007 at samtidsliteraturen er mest opptatt av det sanselige og virkelige: «Den nye norske forfatteren skildrer heller det sanselege enn det sublime, heller det konkrete enn det høgtflyvande, heller det som var og er, enn det som kanskje kan bli eller som ein kan drøyme om» (2007: 12). Det samme ser ut til å gjelde for novelleforfatterne i *Signaler*.

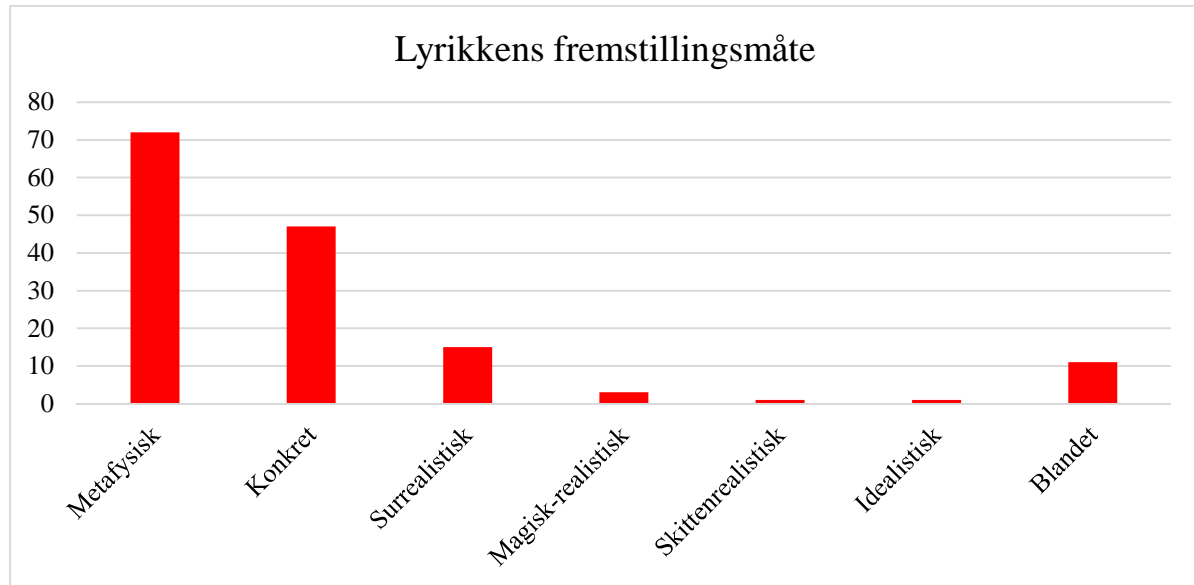
Hvis jeg slår sammen funnene for variablene «form» og «fremstillingsmåte», viser tallene en tendens blant *Signal*-bidragsyterne til å skrive realistiske fortellinger. 92 av 168 noveller passer denne betegnelsen. Andre kombinasjoner som skiller seg ut er den magisk-realistiske fortellingen og den reflekterende realistiske novellen. Disse forekommer 20 ganger hver. Debutantene skriver litt flere realistiske fortellinger enn de inviterte forfatterne. Denne karakteristikken passer på 47 % av de invitertes noveller, og 59 % av debutantenes.

Lyrikken

Mens novellene hovedsakelig er realistiske fortellinger, er diktene i *Signal* oftere formmessig forskjellige. Den største gruppen består imidlertid av dikt som må kunne betegnes som metaforiske.

Hovedvekten ligger i de metaforiske diktene, mens de reflekterende kommer på andreplass. Den minste gruppen er de rytmaskiske diktene. De lyriske bidragenes fremstillingsmåte gir også uttrykk for større variasjon enn blant novellene. For denne sjangergruppen opererer jeg med verdiene «metafysisk», «idealistisk», «konkret», «magisk-realistisk», «surrealistisk», «skittenrealistisk» og «blandet».

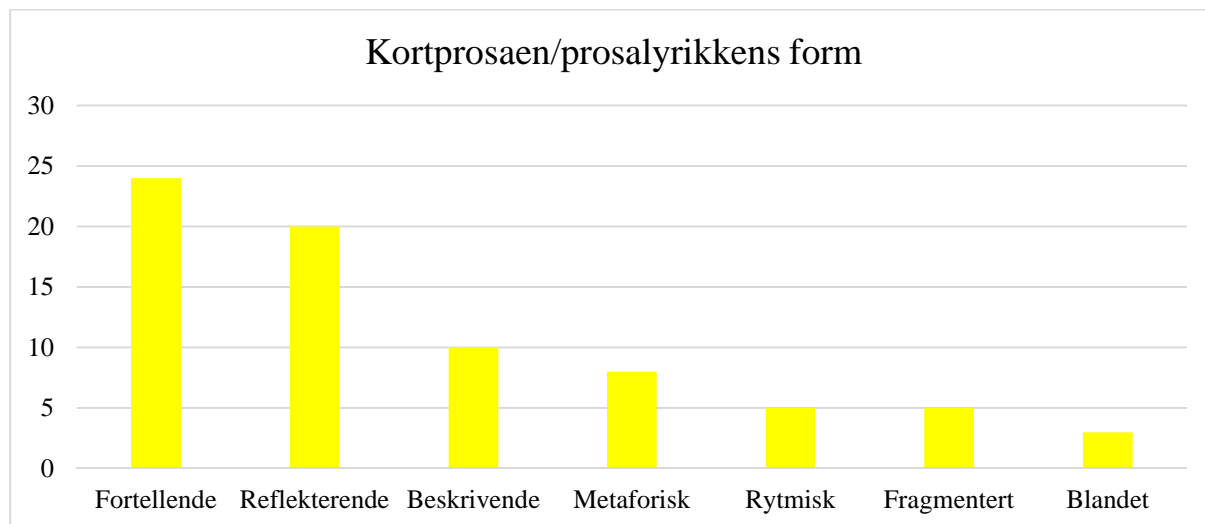

For denne sjangeren er det den metafysiske og den konkrete fremstillingsmåten som forekommer hyppigst. Den nest største gruppen består av lyrikk med en konkret fremstilling. Slår vi sammen verdiene «metafysisk», «surrealistisk», «magisk-realistisk» og «idealistisk», avbilder 61 % av lyrikk-bidragene en ikke-konkret eller ikke-realistisk virkelighet. Ett dikt er etter mye overveielse vurdert som «idealistisk». Dette er et epos-inspirert hyllingsdikt til Don Juan av Bertrand Besigye. Ett diktbidrag er klassifisert som «skittenrealistisk». Det gjelder diktene til Eric Andersson: «blå skygge / kryper / gjennom moulin rouge / en kis / renser tenna med kniven / purken på frivakt/sitter med ryggen mot døra/noen har nettopp pissa / i vasken» (Andersson i Eggen 1996: 231).

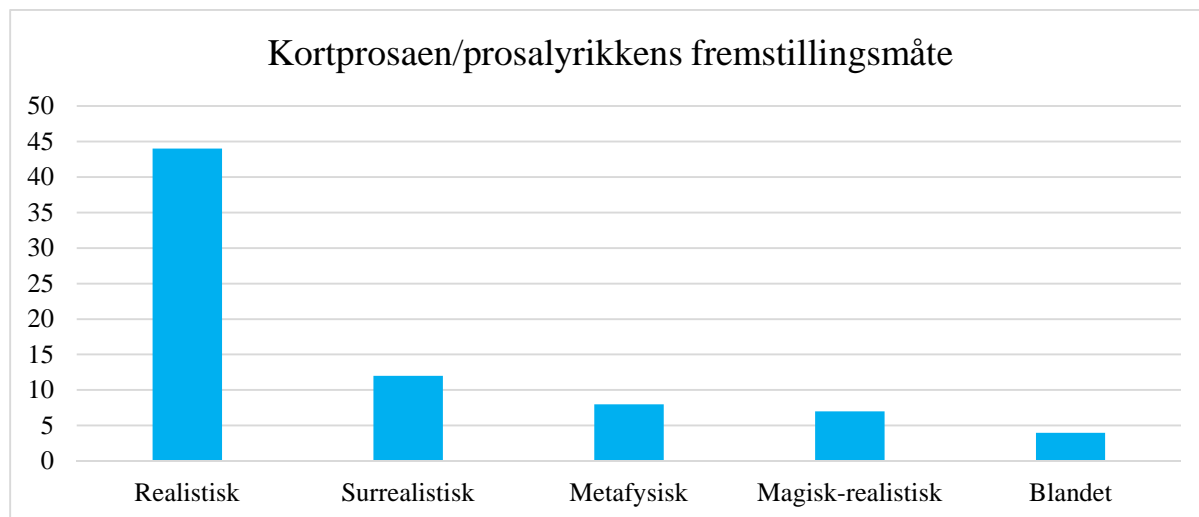
Uten et materiale å sammenlikne med som inkluderer lyrikk, er det vanskelig å trekke noen konklusjoner ut ifra denne delen av undersøkelsen. Men tallene gir likevel et bilde av hvilke typer tekster som forekommer i antologien. Setter vi sammen «form» og «fremstillingsmåte» ender vi opp med en svært stor rest-gruppe, grunnet store variasjoner blant lyrikkbidragene. Imidlertid forekommer kombinasjonen av et metafysisk fremstillingsmåte og en metaforisk form oftest. 34 % av lyrikken kan sies å ha en metaforpreget og metafysisk fremstilling.

Kortprosaen og prosalyrikken

Kortprosaen og prosalyrikken i antologien varierer imidlertid enda mer innbyrdes med hensyn til form enn det lyrikken gjør. Her består materialet av lave råtall. Det totale antallet bidrag i sjangergruppen kortprosa/prosalyrikk er 75.

De vanligste formene i kortprosa- og prosalyrikksjangrene er «fortelling» og «refleksjon». Minst er gruppene «rytmisk» og «fragmentert». I likhet med novellene skildrer størsteparten av kortprosatekstene og prosalyrikken en realistisk fremstillingsmåte.

Over halvparten av kortprosaen og prosalyrikken er realistisk. De andre gruppene utmerker seg i mindre grad. Ifølge Marit Grøtta fungerer korttekstsjangeren innenfor samtidslitteraturen først og fremst som et eksperimentelt rom (Grøtta 2009: 184). I *Signal* fremstår imidlertid korttekstene ofte som relativt tradisjonelle. Men det er vanskelig å trekke konklusjoner uten

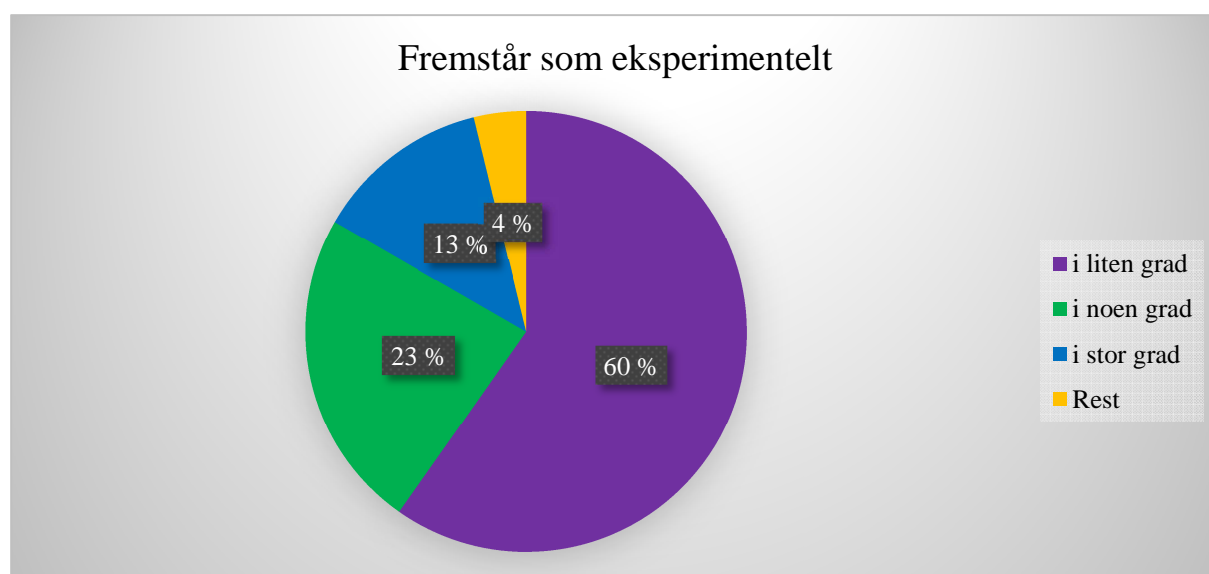
mulighet til å sammenlikne med andre utgivelser hvor kortprosatekster er representert. Hvis vi sammenstiller variablene «fremstillingsmåte» og «form» for kortprosaen og lyrikkens vedkommende, har 19 % av tekstene en realistisk fremstillingsmåte og en reflekterende form. Realistiske fortellinger utgjør 17 %.

Eksperimentelle og ekstreme tekster

I min undersøkelse har jeg vært opptatt av tekster som skiller seg ut. Jeg lurte på hvor mange av tekstene som bærer preg av å være såkalt vågale, eller grensesprengende. I sitt første forord beskriver Saabye Christensen den norske samtidsskogen som en «vill» skog, og i sitt første forord i 2006 skriver Carmona-Alvarez at målet har vært å samle «uredd» litteratur. Begreper som «uredd», «vill», «vågal» og «grensesprengende» er relative og uhåndgripelige, men brukes ikke desto mindre ofte for å beskrive samtidslitteraturen. For eksempel introduserer Eirik Vassenden begrepet «risiko» i poesien, i boken *Den store overflaten. Tekster om samtidslitteraturen* fra 2004. Vassenden opererer med tre former for risiko, henholdsvis en politisk, en personlig og en språklig risiko (Vassenden 2004: 53–65). Formmessig eller innholdsmessig eksperimentering kan kategoriseres som en språklig form for risiko.

I undersøkelsen av bidrag som fremstår som eksperimentelle har jeg kartlagt bidrag hvor forfatterne benytter seg av virkemidler som skiller seg fra realistiske fortellinger. Anmeldere etterlyser eksperimenterende tekster i *Signal*, som for eksempel Gro Jørstad Nilsen gjør i sin anmeldelse fra 2008: «Et [...] fellestrekk er at det i liten grad eksperimenteres med ulike diskurser, som bruk av montasjeteknikker og andre konseptuelle grep, det som skaper bastardtekster og som kjennetegner mye av den unge litteraturen i våre naboland» (Nilsen 2008). Dette er ikke en undersøkelse av «nyskapende», og kanskje heller ikke av «vågale» tekster, da så mye av det som kan forstås som «eksperimenterende» allerede er gjort under modernismen. Materialet mitt strekker seg også over en periode på nesten tre hele tiår, og både litteraturen og måten vi leser den har forandret seg i løpet av disse årene. For eksempel kommenterer Hadle Oftedal Andersen i artikkelen «Nattmaskinen. Høgdepunkt i nyare norsk og nordisk lyrikk» at dikt fra 80-tallet ofte får noe hermetisk over seg når vi ser dem igjen i dag (Andersen 2013: 89). Jeg har forsøksvis tatt hensyn til tidsaspektet, men fant det for komplisert å skulle lete etter noe «nyskapende» i *Signal*-bidragene. Undersøkelsen reflekterer dermed hvor stor andel bidrag som oppfattes som eksperimentelle innenfor det

universet som foreligger. Jeg opererer med et vidt begrep som inkluderer elementer som fremstillingsmåte og overordnet form, i tillegg til metatekstlige grep, grafiske virkemidler, montasje og sjangeroverskridelse. Bidrag jeg oppfattet som utpreget eksperimentelle, har jeg plassert i verdien for eksperimentelt «i stor grad». I tilfeller med flere bidrag, hvor bare ett av dem kan sies å være eksperimentelt, har jeg krysset av for eksperimentelt «i noen grad». Det har jeg også gjort med tekster som har et visst – om enn varierende – eksperimentelt preg. Jeg har vært «romslig» med hensyn til hvilke tekster som har havnet her.

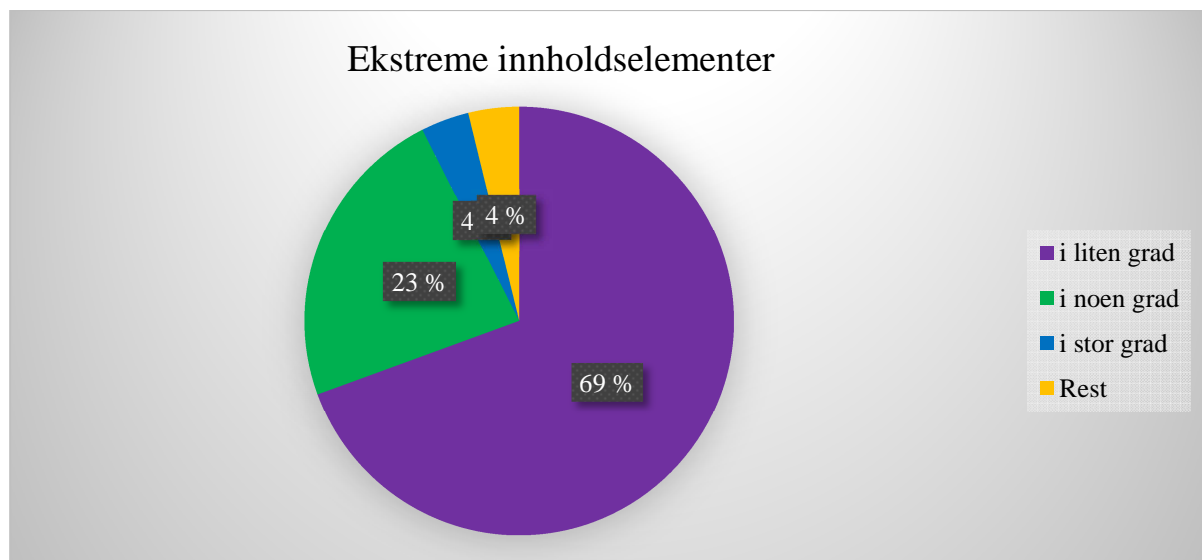

I løpet av lesningen av de 497 bidragene har jeg krysset av for at de fremstår som eksperimentelle «i stor grad» totalt 64 ganger. Det kan neppe betegnes som en stor andel. En kritikk som gjerne går igjen mot debutlitteratur, er at den er preget av flinke, men innholdsløse skriveøvelser. Det ligger ingen verdivurdering i min undersøkelse av eksperimenterende tekster. Men det er de inviterte forfatterne som oftest skiller seg ut med eksperimenterende bidrag. 18 % av de inviterte og 9 % av debutantene bruker eksperimenterende virkemidler i sine tekster. Jeg mangler et sammenlikningsgrunnlag for denne variabelen, men en sammenlikning av grafiske virkemidler brukt i *Signal* og Kolons antologi *Gruppe* kan være en nyttig indikasjon. Andelen bidrag preget «i stor grad» av grafiske virkemidler er svært lik i de to antologiene, henholdsvis 6 % i *Signal* og 7 % i *Gruppe*. Prosentandelen i *Gruppe* er imidlertid basert på langt lavere råtall.

I tillegg til eksperimenterende tekster kartla jeg tekster som inneholdt «ekstreme innholdselementer». Professor i nordisk litteratur Irene Engelstad skriver i essayet «Det avskyelige» at det å skildre noe leseren kan oppfatte som «avskyelig» kan være med på å

flytte estetiske og etiske grenser (Engelstad 2014: 4). Marta Norheim skriver at det er en tydelig tendens til «det ekstreme» i norsk samtidslitteratur: «[...] det renn ein del blod her, sjølv om krimmen er halden utanfor, for å seie det sånn. Og dop, barnemishandling og meir generell mistriivsel er gjennomgåande trekk» (Norheim 2007: 12).

I likhet med kartleggingen av eksperimentelle trekk ved tekstene har variabelen for «ekstreme innholdselementer» tre nivåer. Jeg krysset av for ekstremt «i stor grad» der tekstene inneholdt eksplisitte beskrivelser av vold, fysisk smerte, utagerende seksualitet, tabubelagte kroppsfunksjoner og liknende. Videre krysset jeg av for ekstremt «i noen grad» der det forekom mindre eksplisitte beskrivelser av de samme elementene.

Blodet flyter sjelden i *Signal*er. Kun 18 av 497 bidrag er klassifisert som ekstreme «i stor grad». Disse er imidlertid ofte både svært ekstreme, og i tillegg det vi må kunne kalle fantasifulle i sin ekstremitet. Jeg har likevel vurdert en større andel til å være ekstreme i noen grad, 115 av 497 er plassert i denne gruppen. Debutantene og de inviterte skriver like sjelden «ekstreme» tekster.

Oppsummering

Selv om tekstene i *Signal*er er mange og forskjellige, er det noen tendenser som kan trekkes ut av materialet. Undersøkelsen av de vanligste sjangrene viser at det er noveller, og nærmere bestemt realistiske fortellinger, som forekommer hyppigst i materialet. Den nest vanligste

sjangeren er diktet, som oftest har en metaforisk form og en metafysisk fremstillingsmåte. Den tredje vanligste sjangergruppen er kortprosa/prosalyrikk. Innenfor denne gruppen forekommer realistisk fremstilling sammen med reflekterende form oftest. Undersøkelsen viser også at det er få tekster som er utpreget eksperimenterende, og som inneholder ekstreme innholdselementer.

I et intervju på Cappelen Damms blogg, forlagsliv.no, blir Kristin Berget spurt om hun la merke til noen spesielle tendenser blant tekstene som ble sendt inn til *Signal* 2013. Til tross for at mange ifølge Berget etterlyser eksperimentering, var det lite å finne: «Tekstene debutantene skriver er forholdsvis klassiske» (i Kleppo 2013). Det samme må kunne sies å gjelde for hele *Signal*-universet 1986–2014.

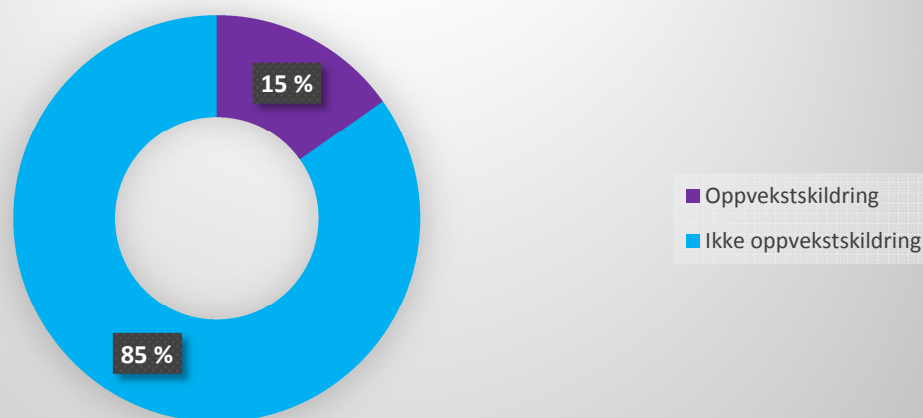
5. «Meg selv» eller verden?

Kulturredaktør i Minerva Anna Katharina Fonn Matre hevdet i 2013 at debutantantologier som *Signaler* har utlevd sin rolle, og stilte seg kritisk til tekstene som publiseres i antologien: «Stilen bidragsytarane i *Signaler* fylgjer, er [...] lett gjenkjennande. Dei har lært han på skrivekunstskulane. Den overdrivne sjølvrefleksjonen skaper ein litteratur utan fantasi og utan engasjementet» (i Spaans: 2013: 10). I sin anmeldelse av *Signaler* 2006 skriver Cathrine Krøger at *Signaler* ikke akkurat er «oppløftende lesning for dem som håpet ungdommen snart ville vende blikket bort fra sin egen navle» (Krøger 2006). Krøger har også kritisert norske skrivestudier, fordi hun mener de fremelsker en selvsentrert norsk litteratur: «– Det er påfallende mange som begynner å erindre i en alder av 20 år. Hvis de skal være konkrete og personlige så er det bare barndommens erindringer de kan gå til ...» (i Solbakken og Skjong 2007: 1). Jeg ønsket å undersøke i hvilken grad kritikken mot *Signaler* kan sies å stemme overens med det som faktisk publiseres der. Løvdal og Nordal hadde flere påviste indikasjoner i sin undersøkelse på at 2006-romanen ofte utspiller seg i private rom, og at hovedpersonen gjerne har likhetstrekk med forfatteren selv (Løvdal og Nordal 2006: 14). Å undersøke handlingsrom og hovedperson er lite hensiktsmessig i et materiale som inneholder mye lyrikk, slik tilfellet er for *Signaler*. Jeg har derfor brukt andre variabler, som passer bedre for den typen tekster som finnes i antologien.

Selvframstilling

Løvdal og Nordal fant at barn eller ungdommer var hovedpersoner i 17 % av debutromanene i deres utvalg. Blant etablerte forfattere i 2006-romanen, det vil si de som debuterte før 2000, var det derimot 33 % med unge hovedpersoner (Løvdal og Nordal 2006: 17). I min undersøkelse av oppvekstskildringer i *Signaler* har jeg inkludert alle bidrag som i varierende grad tematiserer barndom eller ungdom (0–17 år), uavhengig av lengden på tekstene. Disse inkluderer både tekster med unge hovedpersoner, og lyrikk som tematiserer barndom.

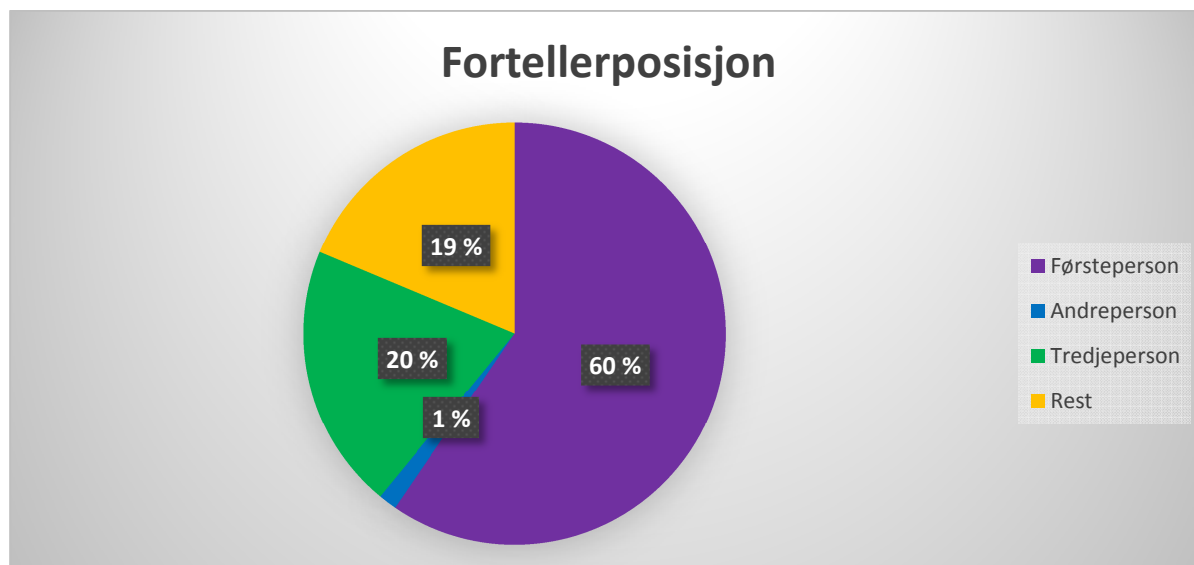
Andel oppvekstskildringer

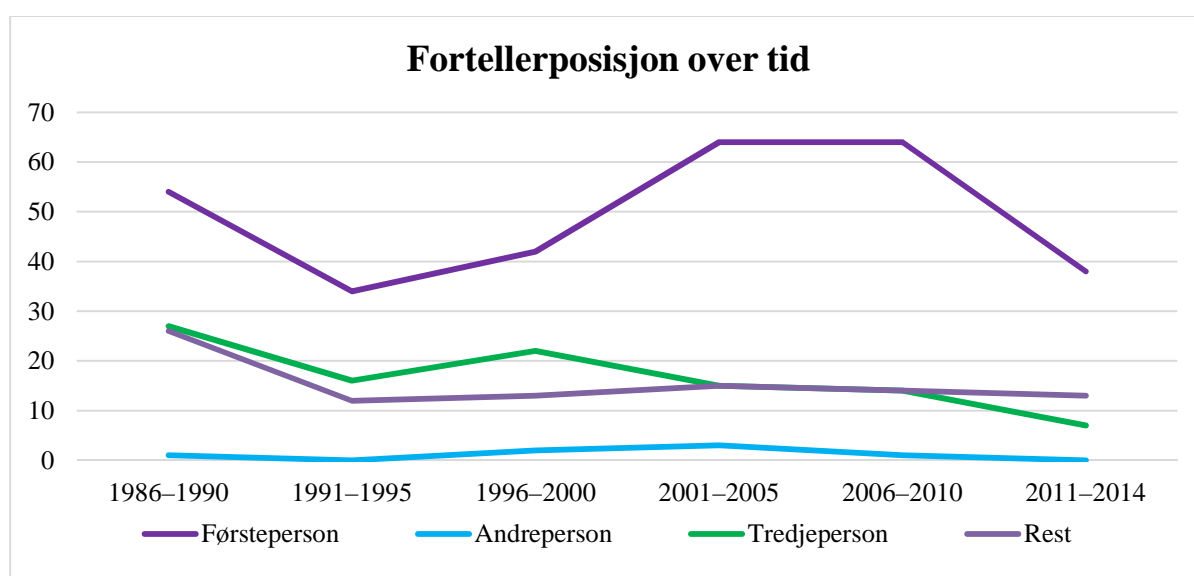
Jeg krysset av for «oppvekstskildring» i kun 76 av 497 tilfeller. En prosentandel på 15 % er ikke langt fra den andelen Løvdal og Nordal fant blant debutantene i sitt utvalg. Det må kunne anses som en lav andel, og *Signaler*-tekstene er altså *ikke* preget av en slik tendens til ung erindringsvirksomhet som Cathrine Krøger hevder, når hun i sin anmeldelse i 2006 går hardt ut mot antologien blant annet nettopp av den grunn (Krøger 2006). Nå er det riktignok så mange som fire oppvekstskildringer det året Krøger anmelder *Signaler*. Det skal også sies at debutantene i *Signaler*-universet erindrer mer enn de inviterte forfatterne. Oppvekst tematiseres i 18 % av debutantbidragene og 11 % av de inviterte forfatteres bidrag.

For øvrig viser sammenlikningen av debutanter og inviterte bidragsytere en motsatt tendens av den Løvdal og Nordal finner i sin undersøkelse. De sammenlikner 2006-romanens bokdebuter med romaner fra mer etablerte forfattere, det vil si forfattere som hadde debutert før 1985. I 2006-romanen erindret eldre forfattere *mer* enn debutanter. Løvdal og Nordals utvalg gir bedre grunnlag for å forstå eventuelle likheter og forskjeller. Forfatterne i mitt univers er yngre totalt sett enn forfatterne i 2006-undersøkelsen. Uansett er det i mitt univers snakk om en lav andel oppvekstskildringer for begge grupper.

I *Signaler* 2008 bidrar Cathrine Krøger selv med en artikkel om norsk litteratur, hvor hun gjør oppmerksom på «jeg-litteraturens» dominans i samtiden: «En indikasjon på det fikk vi blant annet i Cappelens debutantologi *Signaler* i 2006. Søtten av de nitten tekstene var skrevet med et forfatter-jeg. Alternativt et jeg kamuflert som et du» (Krøger i Alvarez/Kleiser 2008: 182).

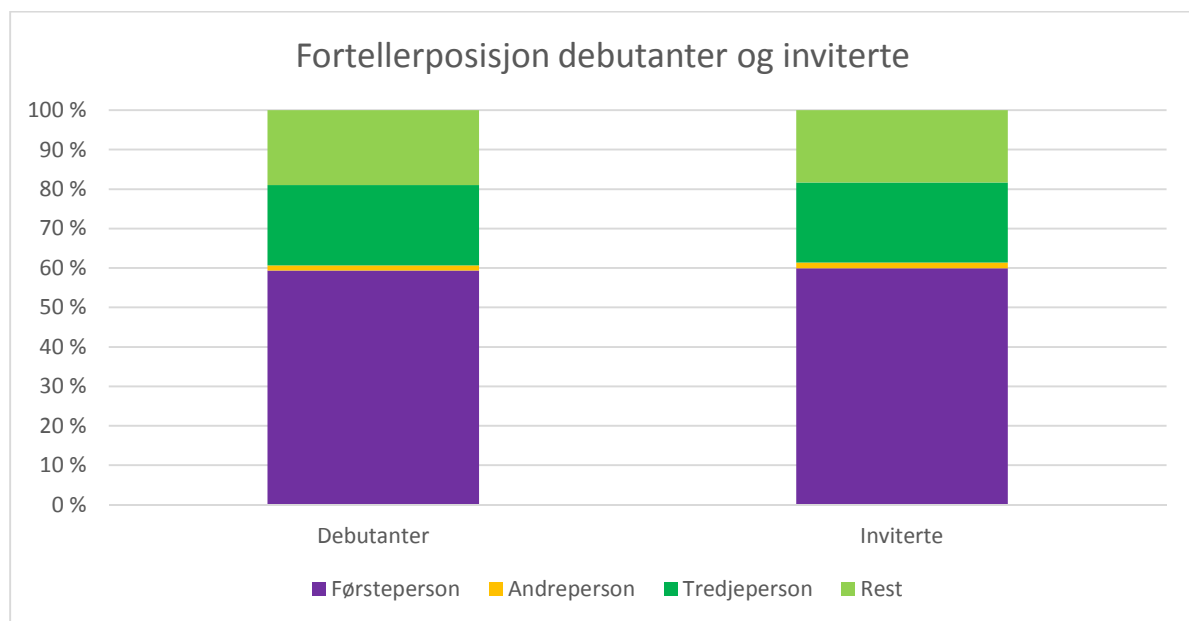
Undersøkelsen av alle de 28 antologiene viser da også en stor overvekt av tekster med førstepersonsfortellere. Hele 296 av 497 bidrag er skrevet i førsteperson eller med et lyrisk jeg.²⁸ Antallet førstepersonsfortellere er høyere enn antallet tredjepersonsfortellere i alle utgavene, bortsett fra i 1989, da det er flere tredjepersonsfortellere, og i 1995, da fordelingen mellom første- og tredjeperson er lik. Andelen jeg-fortellere øker over tid, fra 50 % på 1980-tallet til 69 % på det høyeste i årene 2006–2010.

Diagrammet viser at antallet jeg-fortellere har falt fra 2011 til 2014, men det kan forklares med lavere antall bidrag per antologi. Andelen er fortsatt så høy som 65 %. Om tendensene i

²⁸ Mange *Signal*-bidrag består av flere tekster, med ulik fortellerposisjon. Rest-gruppen inneholder i stor grad denne typen bidrag, i tillegg til tegneserier, dramatikk, intervjuer, dialog og fotografier. Lyrikkbidrag er kategorisert som tredjeperson dersom det ikke kommer direkte til uttrykk et lyrisk «jeg» eller et «du». Artikler eller essays er også registrert som tredjeperson der forfatteren ikke har et tilstedeværende «jeg» i teksten.

bruk av førsteperson har noe med redaktørene å gjøre, eller om det reflekterer samtidens tendens til selvrefleksjon, er vanskelig å vite. Det gir ikke noen vesentlig forskjell i utviklingen om vi sammenlikner de enkelte redaktørperiodene, eller om vi går på tvers av redaktørperiodene og sammenlikner intervaller på fem og fem år. Det er heller ikke en selvfølge at økt bruk av førstepersonsforteller automatisk tilsier at forfatterspirene har blitt mer selvopptatte enn de var tidligere. Tallene kan også gjenspeile en tiltagende litterær tendens til jeg-fortellere generelt. Her har jeg ingen andre undersøkelser å sammenlikne med. Undersøkelsen viser også en påfallende jevn fordeling i bruk av førsteperson mellom debutantene og de inviterte forfatterne.

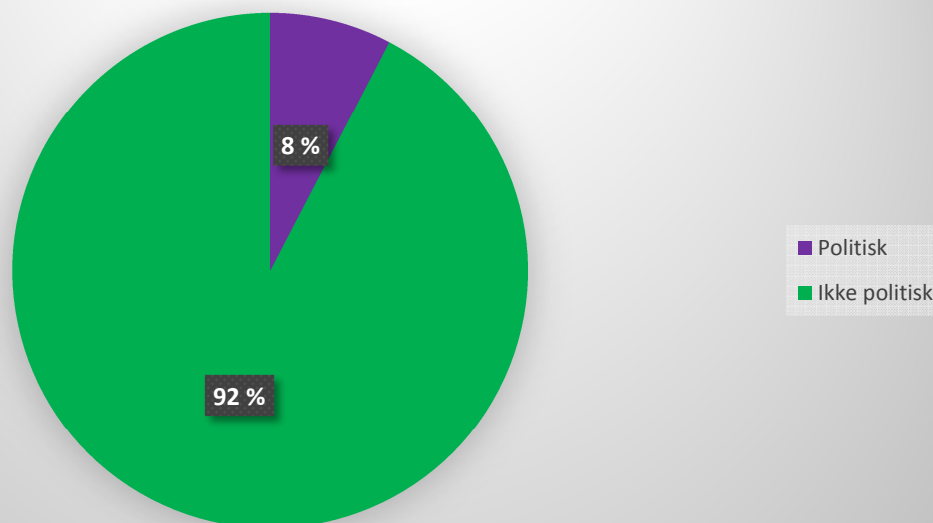
Av 295 debutanter skriver 175 sine tekster i førsteperson, mens 121 av 202 inviterte forfattere gjør det samme. Prosentmessig er det ørlite flere inviterte forfattere som skriver i førsteperson. Om vi går ut fra at økt bruk av jeg-fortellere er et tegn på mer selvopptatthet, er det dermed ingen bakgrunn for å si at debutantene er mer «navlebeskuende» enn de allerede publiserte forfatterne. De inviterte forfatterne i *Signaler* er riktignok forholdsvis unge, siden gjennomsnittsalderen er lavere i denne gruppen enn for dem som opptas i Den norske Forfatterforeningen. Tallene kan følgelig være et uttrykk for at unge forfattere generelt skriver mye jeg, og det er vanskelig å trekke noen konklusjoner uten andre publikasjoner å sammenlikne med. For øvrig er det en viss sammenheng mellom sjanger og fortellerposisjon blant bidragene. 67 % av diktene har et lyrisk jeg, mens 58 % av novellene er skrevet med jeg-forteller.

En biografisk og selvbiografisk tendens preger den norske samtidslitteraturen. Løvdal og Nordal klassifiserte også forfatterens bruk av selvbiografisk materiale, eget navn og innslag av metarefleksjon om skriveprosessen i 2006-romanen. De kom frem til at 31 av 98 bøker inneholder slike innslag. I min undersøkelse blir det vanskelig å måle bruk av biografiske data, da det finnes lite resepsjon av antologiene, og mange av forfatterne er ukjente. Jeg har imidlertid en samlevariabel kalt «Metatekst/hovedperson er forfatter». Her har jeg krysset av hver gang en tekst inneholder metatekstlige innslag, dersom hovedpersonen er forfatter av yrke eller teksten på andre måter tematiserer skriving. Sett bort fra essayistikken, har bare ett bidrag sammenfall mellom forfatterens navn og navn på hovedpersonen. Det er Ruth Marion Sørenstuens dikt «Jeg er Ruth» i *Signal* 1995. Hvis vi ser bort fra sakprosa/essayistikk og intervjuer, har 72 av 497 bidrag fått et kryss i denne variabelen, eller 14 % av tekstene. Det er med andre ord ikke spesielt store indikasjoner på en selvbiografisk tendens i *Signal*-universet.

Politisk innhold

Løvdal og Nordal kartla også 2006-romanens politiske grunnsyn, med utgangspunkt i Dag Østerbergs liknende undersøkelse fra 1979. De fant at størstedelen av romanene ikke eksplisitt formidlet et politisk grunnsyn. Hele 79 av deres utvalg på 98 romaner ble derfor plassert i rest-kategorien (Løvdal og Nordal 2006: 29–30). Med utgangspunkt i deres funn opererer jeg med variabelen «politisk innhold», for å kartlegge hvorvidt det samme kunne sies om *Signal*. Jeg har krysset av i skjemaet hver gang en eller flere av tekstene har et politisk innhold. Denne variabelen dekker bare tekster som gir eksplisitt uttrykk for et politisk grunnsyn. Begreper som «politikk» og «politisk litteratur» har mange og motstridende betydninger. Jeg opererer med et vidt begrep, fra en feministisk novelle i 1995 til et dikt kalt «Israel-mördare» i 2004.

Bidrag med politisk innhold

Også i *Signaler* er det bare en liten andel av tekstene som tematiserer politiske spørsmål. Tross et vidt begrep satte jeg bare kryss for «politisk» i 38 tilfeller av en populasjon på 497. Til sammenlikning har Løvdal og Nordal funnet et politisk grunnsyn i 19 % av romanene. Her kan det være på sin plass å minne om at tekstene i *Signaler* er korte, og at en lengre tekst kan egne seg bedre til å etablere en samfunnsmessig forankring. De inviterte bidragsyterne i *Signaler* skriver for øvrig mer eksplisitt politisk enn debutantene. 5 % av debuttekstene og 11 % av de inviterte forfatterne tekster formidler et politisk innhold.

Det er i denne forbindelse interessant å trekke inn Adornos beskrivelse av lyrikkens politiske potensiale. Ifølge Adorno er lyrikkens samfunnsmessighet nettopp å finne i det subjektive ved uttrykket. Paradoksalt nok mener han at lyrikken er subversiv når den *ikke* er eksplisitt politisk, «der den ikke snakker samfunnet etter munnen, når den ikke meddeler noe, men når subjektet i sine vellykkede ytringer kommer overens med språket selv og lar språket bestemme retningen» (Adorno 2003: 375). Hvorvidt språket bestemmer retningen i tekstene kan ikke måles kvantitativt, men kanskje er det mulig å argumentere for at subjektiviteten i *Signaler* også kan være uttrykk for en form for politikk. Inntrykket er uansett at *Signaler*-bidragenes litterære virkelighet er lokal og privat, og at forfatterne ikke skriver om større samfunnsmessige problemstillinger.

Oppsummering

En tidligere student ved forfatterstudiet i Bø publiserte i 2006 et debattinnlegg i *Prosa* hvor han hevdet at studentene ved studiet ble oppfordret til å skrive såkalt «øvingslitteratur». Studentene skal blant annet ha blitt oppfordret til å skrive om barndom, og frarådet å ta opp politiske spørsmål (Ibsen 2006: 60–63). Det er dette debattinnlegget som er utgangspunkt for Cathrine Krøgers utspill mot skrivestudiene. Krøger mener at skrivestudiene ødelegger norsk litteratur (i Solbakken og Skjong 2007). Kritikken mot skrivestudiene likner kritikken som Krøger retter mot *Signal*.

Min undersøkelse viser en høy andel førstepersonsfortellere i *Signal*-universet, og andelen øker over tid. Studien avdekker også en jevn fordeling i fortellerposisjon blant debutanter og inviterte forfattere. Bortsett fra fortellerperspektiv er det imidlertid lite som tyder på at forfatterne i *Signal* skriver mye om seg selv. Min undersøkelse viser i det minste lite forekomst av oppvekstskildringer, og få tekster som tematiserer skriving, og/eller har en hovedperson som er forfatter.

Undersøkelsen viser på sin side lite forekomst av bidrag med et politisk innhold. Det er ikke det store samfunnet som skildres i *Signal*, men heller små miljøer, som familien, bygda og venneflokkene. Om slike tendenser skulle ha noe med skrivestudiene å gjøre er vanskelig å si. En sammenlikning av debutantene og de inviterte forfatterne i *Signal* viser små forskjeller hva angår politisk innhold.

6. Avslutning

Den «typiske» *Signal*-bidragsyteren er en 30 år gammel kvinne, som ikke har utgitt noe tidligere, og som bidrar med en realistisk novelle. Tekstene som trykkes i antologien kan i liten grad sies å skille seg fra tradisjonelle realistiske fortellinger. Det er ikke de store eksperimentene eller de store sjokk-effektene som preger bidragene totalt sett, selv om innslag av eksperimenterende og ekstreme elementer forekommer. Som Anniken Løvdal og Bergljot K. Nordal kom frem til i sin undersøkelse av 2006-romanen finnes det heller ikke særlig tegn til et større samfunnsmessig perspektiv i det materialet jeg har undersøkt. Selv om *Signal*-bidragsyterne ikke skriver om seg selv, er det likevel ingen tvil om at de oftest skriver om små, begrensede univers, og sjelden uttrykker seg politisk. Men de etablerte bidragsyterne har ikke et utpreget videre perspektiv på verden enn debutantene. Godt håndverk er imidlertid noe jeg vil si allerede preger mange av *Signal*-debutantenes tekster, og det er også godt håndverk som får enkelttekster til å skille seg ut i dette universet. Som de vakre diktene om gårdsliv av Steinar Opstad i 1993, Levi Henriksens velskrevne novelle fra 2000, Dan Aleksander Ramberg Andersens maritime katastrofedikt fra 2007, og Trine Ness' stemningsfulle dikt fra samme år. Eller Fredrik Karlstveits novelle uten bruk av bokstaven «s» i 2006. Eller Kjersti Bjørkmos bruk av dyremetaforer i hennes dikt fra 2014. Jeg kunne nevnt mange flere.

Om det er lite samfunn *Signal*-litteraturen, trenger det ikke bety at litteraturen ikke er samfunnsmessig relevant. Ifølge Adorno er lyrikken subversiv gjennom en ren subjektivitet som står i motsetning til en tingliggjort verden. Hvis bruk av førsteperson er uttrykk for subjektivitet, finnes det svært mange subjektivt orienterte *Signal*-dikt. Et annet perspektiv gir Jacques Rancière, som hevder at litteraturen er politisk når den bryter ned hierarkiet mellom den opphøyde kunsten og den empiriske virkeligheten. Beskrivelser av hverdagslivet i detalj, som for eksempel i den realistiske fortellingen, synliggjør ifølge Rancière at nedbryting av hierarkier er mulig (Rancière 2011: 3–30). Man kan også hevde med Martha Nussbaum at litteraturen kan være subversiv gjennom forfatterens evne til å vekke empati hos leseren (Nussbaum 1995: 1–12). Tekster som appellerer til leserens følelser skiller seg også ut i *Signal*-universet. For eksempel Rolf Engers novelle fra 1988 om to barns tur til en bar for

å hente hjem faren sin. Eller Susan Schwartz Senstads novelle fra 1997 om et ektepar som huser to flyktninger.

Signaler har i tillegg relevans i litteratursamfunnet gjennom sin rolle som Norges lengstlevende debutantantologi. *Signaler* er en formidlingsinstans for enkeltstående tekster innenfor de litterære kortformene, og for litterære tekster av upubliserte forfattere. Antologier når imidlertid ikke ut til mange lesere. Norsk forleggerforenings bransjestatistikk viser at antologier omsatte for vel to millioner kroner i 2013. Det tilsvarer 0,5 prosent av den totale omsetningen for norsk skjønnlitteratur for voksne det året (Den norske Forleggerforening 2013: 22). Kanskje er populære internettforum som *Diktkammeret* mer egnet for å nå ut til leserne, fordi diktene er tilgjengelige for alle, til enhver tid. I *Diktkammeret* kan imidlertid det enkelte diktet lett forsvinne i et hav av mer eller mindre seriøse innlegg, mens en antologi presenterer et fåtall tekster utvalgt, og eventuelt bearbeidet, av en eller flere redaktører. For eventuelle forlag som ser etter potensielle bokdebutanter, er antakelig en bok et mer kvalitetssikret og oversiktlig medium å oppsøke. Foreløpig innebærer også det trykte mediet mer prestisje enn internettpublikasjoner. I tillegg til at *Signaler* formidler upubliserte forfatters tekster til publikum, signaliserer antologiens redaktører også til forfatterspirene at tekstene deres er gode. Å få teksten sin på trykk kan oppmuntre dem til å fortsette å skrive. Siden om lag halvparten av *Signaler*-debutantene senere bokdebuterer, gir også antologien smakebiter på hva som kan komme til å bli fremtidens litteratur.

Lars Saabye Christensens første forord til den første boken i *Signaler*-serien avsluttes med følgende setning:

Det er vårt håp, og selvfølgelig vår tro, at disse signalene skal kunne bryte gjennom tåka, gjennom støyen, gjennom den tomme vinden, og gi den farende leser gode grunner til å stanse opp, gode grunner til å gå videre. (Christensen 1986: 8)

Som et fyrtårn eller en tåkelur skal *Signaler*-bidragene ifølge Christensen være *sterke* signaler, som vekker lesernes oppmerksomhet. Når antologien senere har blitt en debutantantologi, er nok dette idealet vanskeligere å oppnå, når man baserer seg på innsendte bidrag. Tine Kjær bekrefter at det ikke alltid kommer inn like mange gode tekster. Kanskje kan ikke 28 bøker bestående av 497 signaler alle være like sterke. Med en årviss utgivelse som *Signaler* ligger det likevel en forpliktelse for forlag og andre involverte om ikke å bryte den etablerte tradisjonen, men sørge for at serien fortsetter å utkomme. Kanskje er det også viktig at den gjør det.

Litteratur

Primærlitteratur

Berget, Kristin (red). 2010. *Signaler 2010*. Oslo: Cappelen Damm.

— 2011. *Signaler 2011*. Oslo: Cappelen Damm.

— 2012. *Signaler 2012*. Oslo: Cappelen Damm.

Berget, Kristin og Eivind Hofstad Evjemo (red). 2013. *Signaler 2013*. Oslo: Cappelen Damm.

— 2014. *Signaler 2014*. Oslo: Cappelen Damm.

Carmona-Alvarez, Pedro og Ib Kleiser (red). 2003. *Signaler 2003*. Oslo: Cappelen.

— 2004. *Signaler 2004*. Oslo: Cappelen.

— 2005. *Signaler 2005*. Oslo: Cappelen.

— 2006. *Signaler 2006*. Oslo: Cappelen.

— 2007. *Signaler 2007*. Oslo: Cappelen.

— 2008. *Signaler 2008*. Oslo: Cappelen Damm.

— 2009. *Signaler 2009*. Oslo: Cappelen Damm.

Cappelen (red). 1993. *Signaler '93*. Oslo: Cappelen.

— 1994. *Signaler '94*. Oslo: Cappelen.

— 1995. *Signaler '95*. Oslo: Cappelen.

Christensen, Lars Saabye (red). 1986. *Signaler 86*. Oslo: Cappelen.

— 1987. *Signaler '87*. Oslo: Cappelen.

— 1988. *Signaler '88*. Oslo: Cappelen.

— 1989. *Signaler '89*. Oslo: Cappelen.

— 1990. *Signaler '90*. Oslo: Cappelen.

— 1991. *Signaler '91*. Oslo: Cappelen.

Eggen, Herdis (red). 1996. *Signaler '96*. Oslo: Cappelen.

Haagensen, Nils-Øivind og Selma Lønning Aarø (red). 2000. *Signaler år null*. Oslo:
Cappelen.

— 2001. *Signaler 01*. Oslo: Cappelen.

- 2002. *Signaler 02*. Oslo: Cappelen.
- Kjær, Tine (red). 1997. *Signaler '97*. Oslo: Cappelen.
- 1998. *Signaler '98*. Oslo: Cappelen.
- Kjær, Tine (red). 1999. *Signaler '99*. Oslo: Cappelen.

Sekundærlitteratur

- Aagenæs, Bjørn. 2010. *Gruppe 10*. Oslo: Kolon.
- Aagenæs, Bjørn og Karin Nygård. 2011. *Gruppe 11*. Oslo: Kolon.
- 2012. *Gruppe 12*. Oslo: Kolon
- 2013. *Gruppe 13*. Oslo: Kolon
- 2014. *Gruppe 14*. Oslo: Kolon
- Adorno, Theodor. 2003 [1957]. «Tale om lyrikk og samfunn». I *Moderne litteraturteori. En antologi*. Redigert av Atle Kittang, Arild Linneberg, Arne Melberg og Hans H. Skei. Oslo: Universitetsforlaget.
- Andersen, Hadle Oftedal. 2013. «Nattmaskinen. Høgdepunkt i nyare norsk og nordisk lyrikk». *Syn og Segn* 04: s. 84–95.
- Andreassen, Trond. 2006. *Bok-Norge. En litteratursosiologisk oversikt*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Bekeng, Silje. 2007. «Ungdommens råskap?». I *Klassekampen*, 17. november. (Lest 28.10.2013). Hentet fra ATEKST (retriever). < <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05501020071117124141&serviceId=2>>
- Den Norske Forfatterforening. 2014. «Medlemmer». Lest 14.08.2014. <<http://www.forfatterforeningen.no/medlemmer-b>>
- Den norske Forleggerforening. 2013. «Bransjestatistikk 2013» Lest 14.12.2014. <http://www.forleggerforeningen.no/filemanager/download_file/file/719606.pdf/Bransjestatistikk%202013.pdf>

- Engelstad, Irene. 2014. "Det avskyelige". I *Klassekampen, Bokmagasinet*, 16. august.
- Ferry, Anne. 2001. *Tradition and the Individual Poem. An Inquiry into Anthologies*. Stanford: Stanford University Press.
- Grøtta, Marit. 2009. *Litterære bagateller. Introduksjon til litteraturens korttekster*. Oslo: Cappelen akademisk forlag.
- Ibsen, Leonard. 2006. "Om forfatterstudiet i Bø – og dyremetaforer i Litteratur-Norge". I *Prosa* 13 (5): s. 60–63.
- Johannesen, Georg, Yngvar Ustvedt og Sigmund Strømme. 1966. *Gruppe 66. Ny norsk diktning*. Oslo: Cappelen.
- Kathrine, Silje. 2009. «Portrettet». I *Bergens tidende, Magasin*, 22. august. (Lest 28.10.2013). Hentet fra ATEKST (retriever). <<http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02002120090822E89BBEBBEE5D562F7ED29541B958E506&serviceId=2>>
- Kleppo, Kristine 2013. «– En sjelden og viktig utgivelse». *Forlagsliv* 24. juni. (Lest 14.12.2014). <<http://www.forlagsliv.no/blog/2013/06/24/signaler-2013-en-sjelden-og-viktig-utgivelse/>>
- Krøger, Cathrine. 2006. «Egodrypp. Navlebeskuende fra årets debutanter i 'Signaler'». I *Dagbladet* 02. oktober (Lest 05.12.2014). <<http://www.dagbladet.no/kultur/2006/10/02/478430.html>>
- Kulturrådet. 2014. «Innkjøpte bøker». Lest 11.08.2014. <<http://kulturradet.no/tildelinger/innkjop-norsk-skjonnlitteratur/2013-innkjop>>
- Lie, Rolf. 1986. «Litterær veiviser» i *Dagbladet Kultur/Debatt*, 01. september. (Lest 26.11.2014). Digital utgave hentet fra Nasjonalbiblioteket. <http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digavis_dagbladet_null_null_19860901_118_201_1>
- Løvdal, Anniken og Bergljot Kaslegard Nordal. 2007. «Norske romaner 2006. Modernitetssmerte eller navlelo? En litteratursosiologisk undersøkelse». Masteroppgave, Universitetet i Oslo

- Nilsen, Gro Jørstad. 2008. «Nye stemmer». I *Bergens tidende*, 07. januar (Lest 28.10.2014).
Hentet fra ATEKST (retriever). < <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02002120080107AEDA594167DFC9A1A1AF0052E14F5A5B&serviceId=2>>
- Norheim, Marta. 2008. *Røff guide til samtidslitteraturen*. Oslo: Samlaget
- Nussbaum, Martha. 1995. «The Literary Imagination». I *Poetic Justice. The Literary Imagination and Public life*. Boston: Beacon Press. s. 1–12.
- Pedersen, Frode Helmich. 2003. «Sprikende signaler, som planlagt». I *Morgenbladet*, 16. mai. (Lest 23.11.2014). <http://morgenbladet.no/2003/sprikende_signaler_som_planlagt#.VHIgbMno5co>
- Rancière, Jacques. 2011. «The Politics of Literature» i *The Politics of Literature*. Cambridge: Polity Press. s. 3–30.
- Rønning, Helge. 1983. «Tidsskriftet – Tidas skrift». I *Dagbladet Kultur/Debatt*, 11. november. (Lest 26.11.2014). Digital utgave hentet fra Nasjonalbiblioteket. <http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digavis_dagbladet_null_null_19831111_115_263_1>
- Skrivekunstakademiet. 2014. «Tidlegare studentar». Lest 30.10.2014. <<http://www.skrivekunst.no/internt/studentar/tidlegare-studentar/>>
- Solbakken, Marte og Mette Kamilla Skjong. 2007. «- Forfatterstudiet ødelegger for litteraturen». På NRKs nettsider, 23. oktober. <<http://www.nrk.no/kultur/forfatterstudiet-odelegger-1.3825342>>. Nedlastet 07.11.2014
- Spaans, Ronny. 2013. «Den livlause litteraturen». I *Dag og tid Kultur*, 28. juni: 10–11.
- Svedjedal, Johan. 1996. «Det litteratursociologiska perspektivet. Om en forskningstradition och dess grundantaganden». I *Tidskrift för litteraturvetenskap* 25 (3/4). Lest 20.11.2014. <http://www.littvet.uu.se/forskning/avdelningen_for_litteratursociologi/det_litteratursociologiska_perspektivet/>
- NRK Radio 2014. *Kulturhuset*. Intervju med redaktør Eva Grøner 27. august (Hentet

28.08.2014). <<http://radio.nrk.no/serie/kulturhuset-hovedsending/MKTR15017114/27-08-2014#t=1h24m54s>>

Vassenden, Eirik. 2004. *Den store overflaten. Tekster om samtidsliteraturen*. Oslo: Damm

Østbye, Helge m. fl. 2013. *Metodebok for mediefag*. Bergen: Vigmostad & Bjørke.

Vedlegg

Vedlegg 1: Oversiktsskjema for *Signaler* 1986–2014.²⁹

Oversiktsskjema for <i>Signaler</i> Del 1/8	1986	1987	1988³⁰	1989	1990	1991	1993	1994	1995³¹
Ikke-redaksjonelle bidragsytere	33	21	18	16	20	16	18	11	18
Debutanter	9	9	8	7	10	8	13	8	18
Inviterte	24	12	10	9	10	8	5	3	0
Kjønn									
Menn	24	15	10	11	7	11	12	6	7
Kvinner	9	6	7	5	13	5	6	5	11
Ukjent	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Alder på bidragsyterne									
0–20	3	0	0	0	1	1	2	0	1
21–25	2	5	1	1	0	2	3	2	3
26–30	10	7	7	5	7	4	2	1	4
31–35	11	3	5	6	6	5	3	3	2
36–40	2	4	0	1	3	1	4	1	5
41+	4	2	5	3	3	3	2	3	3
Ukjent	1	0	0	0	0	0	2	1	0
Ikke-redaksjonelle bidrag	33	21	18	16	20	16	18	11	17
Lyrikk	11	9	8	4	11	6	5	1	5
Novelle	6	7	5	7	7	9	0	6	9
Kortprosa/prosadikt	4	5	5	3	0	0	2	0	2
Romanutdrag (hvis oppgitt)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dramatikk	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Sangtekst	8	0	0	0	0	0	0	0	0
Sakprosa/essayisikk	0	0	0	0	0	0	5	3	0
Mellomsjanger	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Flere sjangre	3	0	0	2	2	0	6	1	0
Rest	1	0	0	0	0	0	0	0	1

²⁹ En fullstendig liste over alle bidragsytere og bidrag i *Signaler* er dessverre ikke mulig, da en slik liste ville blitt så omfattende som 50 sider. Bidrag plasseres i rest-kategorien der bidragene består av tekster i flere sjangre, eller hvis bidraget er mindre relevant for variabelen. For «fremstillingsmåte» og «form» blant de vanligste sjangrene, se vedlegg 4.

³⁰ En bidragsyter opererer med initial, kjønn ukjent.

³¹ Ett bidrag er delt mellom to bidragsytere (en mannlig og en kvinnelig). Det er dermed 18 ikke-redaksjonelle bidragsytere, men 17 bidrag.

<u>Oversiktsskjema for Signaler</u> <u>Del 2/8</u>	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1993	1994	1995
Fortellerposisjon									
Andreperson	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Tredjeperson	8	2	5	8	4	5	0	4	7
Rest	7	7	4	3	5	3	6	0	3
Grafiske virkemidler									
i liten grad	32	19	14	14	19	15	14	10	12
i noen grad	0	2	2	2	1	0	2	1	3
i stor grad	1	0	2	0	0	1	2	0	2
Fremstillingsmåte									
Idealistisk	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Realistisk	11	8	6	10	9	9	10	8	11
Surrealistisk	1	2	1	2	0	1	0	1	0
Magisk-realistisk	5	0	1	1	0	0	1	2	2
Skittenrealistisk	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Metafysisk	3	6	4	3	8	6	4	0	3
Rest	12	4	5	0	3	0	3	0	1
Overordnet form									
Fortellende	10	8	9	10	7	7	7	4	9
Beskrivende	1	1	0	1	1	0	3	2	2
Metaforisk	5	5	6	3	6	4	2	0	3
Reflekerende	6	2	1	1	3	5	5	5	1
Rytmask	1	2	0	0	2	0	0	0	0
Fragmentert	0	1	1	0	0	0	0	0	1
Rest	10	2	1	1	1	0	1	0	1
Fremstår som eksperimentelt									
i liten grad	14	12	11	11	15	11	11	6	13
i noen grad	8	4	6	3	5	4	5	4	3
i stor grad	2	5	1	2	0	1	2	1	0
Rest	9	0	0	0	0	0	0	0	1
Ekstreme innholdselementer									
i liten grad	14	10	14	13	18	15	15	6	10
i noen grad	8	8	4	3	2	0	3	4	4
i stor grad	2	3	0	0	0	1	0	1	2
Rest	9	0	0	0	0	0	0	0	1
Diverse (hvis passer)									
Politisk	0	0	1	2	3	1	0	0	2
Metatekst/hovedperson er forfatter	1	3	4	2	1	4	5	2	2
Oppvekstskildring	7	3	3	1	2	3	5	1	5

<u>Oversiktsskjema for Signaler Del 3/8</u>	1996³²	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Ikke-redaksjonelle bidragsytere	28	12	12	15	14	20	18	21
Debutanter	11	10	9	12	8	13	11	10
Inviterte	17	2	3	3	6	7	7	11
Kjønn								
Menn	18	6	7	5	9	11	13	14
Kvinner	9	6	5	10	5	9	5	7
Ukjent	1	0	0	0	0	0	0	0
Alder på bidragsyterne								
0–20	1	2	1	0	0	1	1	0
21–25	7	4	4	5	3	5	2	4
26–30	3	1	1	2	4	5	8	7
31–35	8	2	3	1	0	3	1	2
36–40	5	0	2	5	5	1	1	2
41+	4	3	1	1	2	2	2	6
Ukjent	0	0	0	1	0	3	3	0
Ikke-redaksjonelle bidrag	26	12	12	15	14	20	18	21
Lyrikk	4	4	3	3	3	9	2	7
Novelle	14	7	5	6	5	4	5	3
Kortprosa/prosadikt	2	0	2	1	4	4	8	5
Romanutdrag (hvis oppgitt)	0	0	0	0	0	0	0	2
Dramatikk	1	0	0	0	0	1	0	0
Sangtekst	0	0	0	0	0	0	0	0
Sakprosa/essayisikk	2	0	1	1	0	1	1	1
Mellomsjanger	2	0	0	1	0	0	1	2
Flere sjangre	0	0	0	0	2	0	0	1
Rest	1	1	1	3	0	1	1	0
Fortellerposisjon								
Førsteperson	11	7	7	8	9	13	11	14
Andreperson	1	0	0	1	0	1	1	0
Tredjeperson	9	3	3	4	3	0	4	5
Rest	5	2	2	2	2	6	2	2
Grafiske virkemidler								
i liten grad	22	11	11	12	7	19	15	11
i noen grad	1	1	1	2	7	0	2	7
i stor grad	3	0	0	1	0	1	1	3

³² Én bidragsyter opererer med initialer, kjønn ukjent. To bidrag er delt mellom to (mannlige) bidragsytere. Det er dermed 28 ikke-redaksjonelle bidragsytere, fordelt over 26 bidrag

<u>Oversiktsskjema for Signaler</u> <u>Del 4/8</u>	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Fremstillingsmåte								
Idealistisk	0	0	0	0	1	0	0	0
Realistisk	13	8	8	8	9	5	12	9
Surrealistisk	6	1	0	1	2	2	4	3
Magisk-realistisk	3	1	0	1	0	2	2	1
Skittenrealistisk	1	0	0	1	0	1	0	2
Metafysisk	2	1	2	2	1	6	0	3
Rest	1	1	2	2	1	4	0	3
Overordnet form								
Fortellende	17	5	7	6	5	6	8	5
Beskrivende	2	3	1	0	0	0	4	2
Metaforisk	2	0	2	1	3	7	0	2
Reflekterende	3	3	0	4	5	2	3	6
Rytmask	0	0	0	1	0	0	3	4
Fragmentert	1	0	0	1	1	1	0	1
Rest	1	1	2	2	0	4	0	1
Fremstår som eksperimentelt								
i liten grad	21	10	8	7	8	10	9	7
i noen grad	1	1	2	4	2	5	4	6
i stor grad	3	0	0	2	4	3	4	8
Rest	1	1	2	2	0	2	1	0
Ekstreme innholdselementer								
i liten grad	16	9	9	11	9	13	11	13
i noen grad	7	2	1	1	5	5	5	7
i stor grad	2	0	0	1	0	0	1	1
Rest	1	1	2	2	0	2	1	0
Diverse (hvis passer)								
Politisk	2	2	0	0	1	0	1	0
Metatekst/hovedperson er forfatter	3	2	2	3	2	0	5	5
Oppvekstskildring	0	1	3	4	2	1	4	5

<u>Oversiktsskjema for Signaler</u>									
<u>Del 5/8</u>	2004³³	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ikke-redaksjonelle bidragsytere	18	20	27	16	18	16	16	15	15
Debutanter	10	10	17	11	9	11	13	10	11
Inviterte	8	10	10	5	9	5	3	5	4
Kjønn									
Menn	8	13	14	6	9	9	8	7	5
Kvinner	9	7	13	10	9	7	8	8	10
Ukjent	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Alder på bidragsyterne									
0–20	0	1	1	2	0	3	0	0	0
21–25	3	1	6	1	3	3	4	5	2
26–30	4	6	4	7	6	4	3	6	2
31–35	3	6	5	3	0	3	3	2	4
36–40	6	2	2	1	4	1	3	0	2
41+	2	3	8	2	4	2	3	2	5
Ukjent	0	1	1	0	1	0	0	0	0
Ikke-redaksjonelle bidrag	18	20	27	16	18	16	16	15	15
Lyrikk	9	6	7	5	8	3	3	6	3
Novelle	6	5	6	6	3	6	9	3	6
Kortprosa/prosadikt	3	6	6	2	1	1	3	0	1
Romanutdrag (hvis oppgitt)	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Dramatikk	0	0	0	0	1	0	0	2	1
Sangtekst	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sakprosa/essayisikk	0	1	3	0	3	2	0	0	0
Mellomsjanger	0	1	3	2	0	1	0	1	0
Flere sjangre	0	0	0	1	2	3	1	1	1
Rest	0	1	2	0	0	0	0	1	1
Fortellerposisjon									
Førsteperson	13	13	23	12	12	9	8	8	10
Andreperson	0	1	0	0	0	1	0	0	0
Tredjeperson	3	3	0	2	3	3	6	2	2
Rest	2	3	4	2	3	3	2	5	3

³³ Én bidragsyter bruker pseudonym, kjønn ukjent.

<u>Oversiktsskjema for Signaler</u> <u>Del 6/8</u>	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Grafiske virkemidler									
i liten grad	13	15	21	12	12	12	14	8	13
i noen grad	4	3	4	2	6	4	1	4	1
i stor grad	1	2	2	2	0	0	1	3	1
Fremstillingsmåte									
Idealistisk	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Realistisk	9	11	15	6	9	10	12	10	11
Surrealistisk	1	5	4	4	0	1	0	1	1
Magisk-realistisk	3	0	2	1	3	4	1	0	0
Skittenrealistisk	0	0	1	2	0	0	1	0	0
Metafysisk	4	4	4	2	5	1	1	3	3
Rest	1	0	1	1	1	0	1	1	0
Overordnet form									
Fortellende	5	7	7	7	6	7	10	1	7
Beskrivende	1	1	1	2	3	0	0	3	1
Metaforisk	1	1	3	2	2	3	1	3	3
Reflekterende	8	9	9	3	4	4	4	1	3
Rytmask	1	1	2	0	0	0	0	0	0
Fragmentert	1	1	3	2	1	1	1	3	0
Rest	1	0	2	0	2	1	0	4	1
Fremstår som eksperimentelt									
i liten grad	10	9	13	6	13	12	11	4	13
i noen grad	4	9	6	8	4	4	3	8	1
i stor grad	4	2	8	2	1	0	2	3	1
Rest	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ekstreme innholdselementer									
i liten grad	12	15	20	12	17	12	9	11	10
i noen grad	6	5	7	3	1	4	6	3	4
i stor grad	0	0	0	1	0	0	1	1	1
Rest	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diverse (hvis passer)									
Politisk	4	2	1	4	3	1	1	2	1
Metatekst/hovedperson er forfatter	3	6	13	2	5	4	2	1	3
Oppvekstskildring	2	0	4	2	1	3	4	2	2

<u>Oversiktsskjema for Signaler Del 7/8</u>	2013	2014	SUM	<u>Oversiktsskjema for Signaler Del 8/8</u>	2013	2014	SUM
Ikke-redaksjonelle bidragsytere	16	12	500	Grafiske virkemidler			
Debutanter	12	8	296	i liten grad	14	12	403
Inviterte	4	4	204	i noen grad	1	0	64
Kjønn				i stor grad	1	0	30
Menn	7	4	276	Fremstillingsmåte			
Kvinner	9	8	221	Idealistisk	0	0	1
Ukjent	0	0	3	Realistisk	10	10	267
Alder				Surrealistisk	1	1	46
0–20	0	0	21	Magisk-realistisk	1	0	37
21–25	6	1	88	Skittenrealistisk	1	0	13
26–30	2	4	126	Metafysisk	3	1	85
31–35	1	2	96	Rest	0	0	48
36–40	0	0	63	Overordnet form			
41+	7	5	92	Fortellende	7	7	201
Ukjent	0	0	14	Beskrivende	1	2	38
Ikke-redaksjonelle bidrag	16	12	497	Metaforisk	1	1	72
Lyrikk	3	2	150	Reflekterende	7	1	108
Novelle	8	5	168	Rytmask	0	0	17
Kortprosa/prosadikt	4	1	75	Fragmentert	0	0	21
Romanutdrag (hvis oppgitt)	0	1	6	Rest	0	1	40
Dramatikk	0	0	7	Fremstår som eksperimentelt			
Sangtekst	0	0	8	i liten grad	13	9	297
Sakprosa/essayisikk	0	0	24	i noen grad	1	2	117
Mellomsjanger	0	0	14	i stor grad	2	1	64
Flere sjangre	1	3	30	Rest	0	0	19
Rest	0	0	15	Ekstreme innholdselementer			
Fortellerposisjon				i liten grad	11	10	345
Førsteperson	11	9	296	i noen grad	5	2	115
Andreperson	0	0	7	i stor grad	0	0	18
Tredjeperson	2	1	101	Rest	0	0	19
Rest	3	2	93	Diverse (hvis passer)			
				Politisk	2	2	38
				Metatekst/hovedperson er forfatter	3	1	89
				Oppvekstskildring	1	5	76

Vedlegg 2: Oversiktsskjema over debutantene

Debutantene										
Del 1/6	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1993	1994	1995	1996
Antall debutanter	9	9	8	7	10	8	13	8	18	11
Menn	6	7	5	4	1	5	8	4	7	6
Kvinner	3	2	2	3	9	3	5	4	11	4
Ukjent	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Alder										
0–20	1	0	0	0	1	1	2	0	1	1
21–25	0	1	1	1	0	2	3	2	3	5
26–30	4	3	4	1	5	1	2	1	4	1
31–35	3	2	1	5	1	3	3	2	2	2
36–40	0	3	0	0	2	1	2	1	5	2
41+	0	0	2	0	1	0	1	2	3	0
Ukjent	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Senere bokdebut										
Bokdebut	4	6	3	3	5	5	8	5	9	5
Ikke bokdebut	5	3	5	4	5	3	5	3	9	6
Antall bidrag	9	9	8	7	10	8	13	8	17	11
Lyrikk	5	4	5	4	7	3	5	1	5	2
Novelle	3	1	1	1	1	5	0	6	9	7
Kortprosa/prosadikt	0	4	2	2	0	0	2	0	2	1
Romanutdrag (hvis oppgitt)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dramatikk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sangtekst	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sakprosa/essayisikk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mellomsjanger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Flere sjangre	0	0	0	0	2	0	6	1	0	0
Rest	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Fortellerposisjon										
Førsteperson	4	5	5	2	5	3	7	4	7	6
Andreperson	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tredjeperson	2	1	2	4	3	4	0	4	7	3
Rest	3	3	1	1	2	1	6	0	3	2
Grafiske virkemidler										
i liten grad	8	8	5	5	9	7	9	7	12	8
i noen grad	0	1	2	2	1	0	2	1	3	1
i stor grad	1	0	1	0	0	1	2	0	2	2

Debutantene Del 2/6	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1993	1994	1995	1996
Fremstillingsmåte										
Idealistisk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Realistisk	5	4	2	3	3	5	5	6	11	7
Surrealistisk	0	1	1	1	0	0	0	1	0	3
Magisk-realistisk	2	0	1	0	0	0	1	1	2	1
Skittenrealistisk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Metafysisk	1	3	2	3	4	3	4	0	3	0
Rest	1	1	2	0	3	0	3	0	1	0
Overordnet form										
Fortellende	4	2	2	1	3	4	4	4	9	8
Beskrivende	0	0	0	1	1	0	3	2	2	1
Metaforisk	2	3	4	3	4	2	2	0	3	0
Reflekterende	2	0	0	1	0	2	3	2	1	1
Rytmask	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Fragmentert	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1
Rest	1	2	1	1	1	0	1	0	1	0
Fremstår som eksperimentelt										
i liten grad	5	5	5	4	7	5	7	5	13	9
i noen grad	4	1	2	2	3	3	5	3	3	0
i stor grad	0	3	1	1	0	0	1	0	0	2
Rest	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Ekstreme innholdselementer										
i liten grad	4	5	8	5	10	7	10	3	10	6
i noen grad	5	3	0	2	0	0	3	4	4	4
i stor grad	0	1	0	0	0	1	0	1	2	1
Rest	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Diverse (Hvis passer)										
Politisk	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1
Metatekst/hovedperson er forfatter	0	0	1	1	0	1	2	0	2	1
Oppvekstskildring	3	0	2	0	0	2	5	1	5	0

Debutantene Del 3/6	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Antall debutanter	10	9	12	8	13	11	10	10	10
Menn	4	5	4	5	8	9	6	4	5
Kvinner	6	4	8	3	5	2	4	6	5
Ukjent	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alder på debutantene									
0–20	2	1	0	0	1	1	0	0	1
21–25	4	4	5	3	5	2	3	3	1
26–30	0	0	2	1	3	5	2	3	3
31–35	2	3	1	0	1	0	2	0	3
36–40	0	1	4	3	0	0	0	3	2
41+	2	0	0	1	0	0	3	1	0
Ukjent	0	0	0	0	3	3	0	0	0
Senere bokdebut									
Bokdebutert	3	6	5	6	10	6	3	3	6
Ikke bokdebutert	7	3	7	2	3	5	7	7	4
Antall bidrag	10	9	12	8	13	11	10	10	10
Lyrikk	3	3	2	1	7	2	5	5	3
Novelle	7	4	5	3	1	3	2	4	3
Kortprosa/prosadikt	0	2	1	3	4	6	2	1	4
Romanutdrag (hvis oppgitt)	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Dramatikk	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sangtekst	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sakprosa/essayisikk	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mellomsjanger	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Flere sjangre	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Rest	0		2	0	1	0	0	0	0
Fortellerposisjon									
Førsteperson	7	6	7	4	8	7	8	8	6
Andreperson	0	0	1	0	1	1	0	0	0
Tredjeperson	3	1	3	3	0	1	1	1	2
Rest	0	2	1	1	4	2	1	1	2
Grafiske virkemidler									
i liten grad	9	8	9	4	12	9	7	8	9
i noen grad	1	1	2	4	0	2	2	2	1
i stor grad	0	0	1	0	1	0	1	0	0

Debutantene									
Del 4/6	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Fremstillingsmåte									
Idealistisk	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Realistisk	7	7	8	6	3	8	5	5	5
Surrealistisk	1	0	0	1	1	2	2	0	3
Magisk-realistisk	1	0	1	0	2	1	0	2	0
Skittenrealistisk	0	0	1	0	0	0	1	0	0
Metafysisk	1	2	2	1	5	0	2	3	2
Rest	0	0	0	0	2	0	0	0	0
Overordnet form									
Fortellende	4	6	6	3	3	4	5	3	6
Beskrivende	3	1	0	0	0	3	0	1	0
Metaforisk	0	2	1	2	6	0	0	1	1
Reflekterende	3	0	3	2	1	2	3	4	2
Rytmask	0	0	1	0	0	2	1	1	1
Fragmentert	0	0	1	1	1	0	1	0	0
Rest	0	0	0	0	2	0	0	0	0
Fremstår som eksperimentelt									
i liten grad	9	7	7	6	7	8	4	5	4
i noen grad	1	2	4	0	4	2	4	3	6
i stor grad	0	0	1	2	1	1	2	2	0
Rest	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Ekstreme innholdselementer									
i liten grad	8	8	10	4	9	8	6	7	7
i noen grad	2	1	1	4	3	3	4	3	3
i stor grad	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Rest	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Diverse (hvis passer)									
Politisk	1	0	0	0	0	1	0	1	0
Metatekst/hovedperson er forfatter	0	0	1	1	0	1	1	1	3
Oppvekstskildring	1	3	4	1	1	2	3	2	0

Debutantene										
Del 5/6	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	SUM
Antall debutanter	17	11	9	11	13	10	11	12	8	296
Menn	7	4	3	7	7	4	3	4	2	144
Kvinner	10	7	6	4	6	6	8	8	6	150
Ukjent	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Alder										
0–20	1	2	0	3	0	0	0	0	0	19
21–25	6	1	3	3	4	5	2	6	1	79
26–30	3	5	3	3	2	4	2	2	4	73
31–35	3	1	0	1	3	1	4	1	2	52
36–40	1	0	1	0	2	0	1	0	0	34
41+	2	2	1	1	2	0	2	3	1	30
Ukjent	1	0	1	0	0	0	0	0	0	9
Senere bokdebut										
Bokdebutert	10	5	3	5	6	3	2	0	0	135
Ikke bokdebutert	7	6	6	6	7	7	9	12	8	161
Antall bidrag	17	11	9	11	13	10	11	12	8	295
Lyrikk	6	3	4	3	1	5	2	2	1	99
Novelle	5	5	2	6	9	3	5	7	3	111
Kortprosa/prosadikt	4	2	1	1	2	0	1	2	1	50
Romanutdrag (hvis oppgitt)	0	0	0	0	0	1	1	0	1	4
Dramatikk	0	0	1	0	0	1	1	0	0	3
Sangtekst	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sakprosa/essayisikk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mellomsjanger	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3
Flere sjangre	0	0	1	1	1	0	1	1	2	17
Rest	2	0	0	0	0	0	0	0	0	7
Fortellerposisjon										
Førsteperson	13	7	5	7	6	6	7	10	5	175
Andreperson	0	0	0	1	0	0	0	0	0	4
Tredjeperson	0	2	1	2	5	2	1	1	1	60
Rest	4	2	3	1	2	2	3	1	2	56
Grafiske virkemidler										
i liten grad	12	9	4	9	12	6	10	10	8	233
i noen grad	4	2	5	2	1	4	1	1	0	48
i stor grad	1	0	0	0	0	0	0	1	0	14

Debutantene Del 6/6	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	SUM
Fremstillingsmåte										
Idealistisk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Realistisk	9	4	4	6	10	6	8	8	7	167
Surrealistisk	3	2	0	1	0	1	1	1	0	26
Magisk-realistisk	2	1	0	3	1	0	0	1	0	23
Skittenrealistisk	1	2	0	0	1	0	0	1	0	7
Metafysisk	2	2	4	1	0	3	2	1	1	57
Rest	0	0	1	0	1	0	0	0	0	15
Overordnet form										
Fortellende	7	6	3	5	9	1	6	6	5	129
Beskrivende	1	1	1	0	0	3	1	1	1	27
Metaforisk	2	2	2	3	0	2	2	0	1	50
Reflekterende	4	1	1	2	3	1	1	5	0	50
Rytmsk	1	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Fragmentert	1	1	1	1	1	2	0	0	0	15
Rest	1	0	1	0	0	1	1	0	1	15
Fremstår som eksperimentelt										
i liten grad	9	5	5	9	9	4	10	10	7	190
i noen grad	4	6	3	2	2	5	0	1	1	76
i stor grad	4	0	1	0	2	1	1	1	0	27
Rest	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Ekstreme innholdselementer										
i liten grad	10	8	9	7	6	7	7	7	6	202
i noen grad	7	2	0	4	6	2	3	5	2	80
i stor grad	0	1	0	0	1	1	1	0	0	11
Rest	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Diverse (hvis passer)										
Politisk	0	2	2	1	0	1	0	2	1	15
Metatekst/hovedperson er forfatter	6	0	1	0	2	1	1	2	1	30
Oppvekstskildring	3	1	1	2	3	2	2	1	4	54

Vedlegg 3: Oversiktsskjema over de inviterte forfatterne

<u>De inviterte</u>										
<u>Del 1/6</u>	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1993	1994	1995	1996
Inviterte bidragsytere	24	12	10	9	10	8	5	3	0	17
Menn	18	8	5	7	6	6	4	2	0	12
Kvinner	6	4	5	2	4	2	1	1	0	5
Ukjent	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alder										
0–20	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21–25	2	4	0	0	0	0	0	0	0	2
26–30	6	4	3	4	2	3	0	0	0	2
31–35	8	1	4	1	5	2	0	1	0	6
36–40	2	1	0	1	1	0	2	0	0	3
41+	4	2	3	3	2	3	1	1	0	4
Ukjent	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0
Antall bidrag	24	12	10	9	10	8	5	3	0	15
Lyrikk	6	5	3	0	4	3	0	0	0	2
Novelle	3	6	4	6	6	4	0	0	0	7
Kortprosa/prosadikt	4	1	3	1	0	0	0	0	0	1
Romanutdrag (hvis oppgitt)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dramatikk	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Sangtekst	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sakprosa/essayisikk	0	0	0	0	0	0	5	3	0	2
Mellomsjanger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Flere sjangre	3	0	0	2	0	0	0	0	0	0
Rest	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Fortellerposisjon										
Førsteperson	14	7	4	3	5	5	5	3	0	5
Andreperson	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Tredjeperson	6	1	3	4	1	1	0	0	0	6
Rest	4	4	3	2	3	2	0	0	0	3
Grafiske virkemidler										
i liten grad	24	11	9	9	10	8	5	3	0	14
i noen grad	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
i stor grad	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1

De inviterte Del 2/6	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1993	1994	1995	1996
Fremstillingsmåte										
Idealistisk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Realistisk	6	4	4	7	6	4	5	2	0	6
Surrealistisk	1	1	0	1	0	1	0	0	0	3
Magisk-realistisk	3	0	0	1	0	0	0	1	0	2
Skittenrealistisk	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1
Metafysisk	2	3	2	0	4	3	0	0	0	2
Rest	11	3	3	0	0	0	0	0	0	1
Overordnet form										
Fortellende	6	6	7	9	4	3	3	0	0	9
Beskrivende	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Metaforisk	3	2	2	0	2	2	0	0	0	2
Reflekterende	4	2	1	0	3	3	2	3	0	2
Rytmask	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Fragmentert	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rest	9	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Fremstår som eksperimentelt										
i liten grad	9	7	6	7	8	6	4	1	0	12
i noen grad	4	3	4	1	2	1	0	1	0	1
i stor grad	2	2	0	1	0	1	1	1	0	1
Rest	9	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Ekstreme innholdselementer										
i liten grad	10	5	6	8	8	8	5	3	0	10
i noen grad	3	5	4	1	2	0	0	0	0	3
i stor grad	2	2	0	0	0	0	0	0	0	1
Rest	9	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Diverse (Hvis passer)										
Politisk	0	0	1	2	3	1	0	0	0	1
Metatekst/hovedperson er forfatter	1	3	3	1	1	3	3	2	0	2
Oppvekstskildring	4	3	1	1	2	1	0	0	0	0

De inviterte										
Del 3/6	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Inviterte bidragsyttere	2	3	3	6	7	7	11	8	10	10
Menn	2	2	1	4	3	4	8	4	8	7
Kvinner	0	1	2	2	4	3	3	3	2	3
Ukjent	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Alder										
0–20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21–25	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
26–30	1	1	0	3	2	3	5	1	3	1
31–35	0	0	0	0	2	1	0	3	3	2
36–40	0	1	1	2	1	1	2	3	0	1
41+	1	1	1	1	2	2	3	1	3	6
Ukjent	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
Antall bidrag	2	3	3	6	7	7	11	8	10	10
Lyrikk	1	0	0	2	2	0	2	4	3	1
Novelle	0	1	1	2	3	2	1	2	2	1
Kortprosa/prosadikt	0	0	0	1	0	2	3	2	2	2
Romanutdrag (hvis oppgitt)	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Dramatikk	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Sangtekst	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sakprosa/essayisikk	0	1	1	0	1	1	1	0	1	3
Mellomsjanger	0	0	0	0	0	1	2	0	1	3
Flere sjangre	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0
Rest	1	1	1	0	0	1	0	0	1	0
Fortellerposisjon										
Førsteperson	0	1	1	5	5	4	6	5	7	10
Andreperson	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Tredjeperson	0	2	1	0	0	3	4	2	1	0
Rest	2	0	1	1	2	0	1	1	1	0
Grafiske virkemidler										
i liten grad	2	3	3	3	7	6	4	5	6	9
i noen grad	0	0	0	3	0	0	5	2	2	0
i stor grad	0	0	0	0	0	1	2	1	2	1

De inviterte										
Del 4/6	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Fremstillingsmåte										
Idealistisk	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Realistisk	1	1	0	3	2	4	4	4	6	6
Surrealistisk	0	0	1	1	1	2	1	1	2	1
Magisk-realistisk	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0
Skittenrealistisk	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Metafysisk	0	0	0	0	1	0	1	1	2	2
Rest	1	2	2	1	2	0	3	1	0	1
Overordnet form										
Fortellende	1	1	0	2	3	4	0	2	1	0
Beskrivende	0	0	0	0	0	1	2	0	1	0
Metaforisk	0	0	0	1	1	0	2	0	0	1
Reflekterende	0	0	1	3	1	1	3	4	7	5
Rytmask	0	0	0	0	0	1	3	0	0	1
Fragmentert	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Rest	1	2	2	0	2	0	1	1	0	1
Fremstår som eksperimentelt										
i liten grad	1	1	0	2	3	1	3	5	5	4
i noen grad	0	0	0	2	1	2	2	1	3	2
i stor grad	0	0	1	2	2	3	6	2	2	4
Rest	1	2	2	0	1	1	0	0	0	0
Ekstreme innholdselementer										
i liten grad	1	1	1	5	4	3	7	5	8	10
i noen grad	0	0	0	1	2	2	3	3	2	0
i stor grad	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Rest	1	2	2	0	1	1	0	0	0	0
Diverse (Hvis passer)										
Politisk	1	0	0	1	0	0	0	3	2	1
Metatekst/ hovedperson er forfatter	2	2	2	1	0	4	4	2	3	7
Oppvekstskildring	0	0	0	1	0	2	2	0	0	1

De inviterte									
Del 5/6	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	SUM
Inviterte bidragsytere	5	9	5	3	5	4	4	4	204
Menn	2	6	2	1	3	2	3	2	132
Kvinner	3	3	3	2	2	2	1	2	71
Ukjent	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Alder									
0–20	0	0	0	0	0	0	0	0	2
21–25	0	0	0	0	0	0	0	0	9
26–30	2	3	1	1	2	0	0	0	53
31–35	2	0	2	0	1	0	0	0	44
36–40	1	3	1	1	0	1	0	0	29
41+	0	3	1	1	2	3	4	4	62
Ukjent	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Antall bidrag	5	9	5	3	5	4	4	4	202
Lyrikk	2	4	0	2	1	1	1	1	50
Novelle	1	1	0	0	0	1	1	2	57
Kortprosa/prosadikt	0	0	0	1	0	0	2	0	25
Romanutdrag (hvis oppgitt)	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Dramatikk	0	0	0	0	1	0	0	0	4
Sangtekst	0	0	0	0	0	0	0	0	8
Sakprosa/essayisikk	0	3	2	0	0	0	0	0	24
Mellomsjanger	1	0	1	0	1	0	0	0	11
Flere sjangre	1	1	2	0	1	0	0	1	13
Rest	0	0	0	0	1	1	0	0	8
Fortellerposisjon									
Førsteperson	5	7	2	2	2	3	1	4	121
Andreperson	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Tredjeperson	0	2	1	1	0	1	1	0	41
Rest	0	0	2	0	3	0	2	0	37
Grafiske virkemidler									
i liten grad	3	8	3	2	2	3	4	4	170
i noen grad	0	1	2	0	0	0	0	0	16
i stor grad	2	0	0	1	3	1	0	0	16
Fremstillingsmåte									
Idealistisk	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Realistisk	2	5	4	2	4	3	2	3	100
Surrealistisk	2	0	0	0	0	0	0	1	20
Magisk-realistisk	0	3	1	0	0	0	0	0	14
Skittenrealistisk	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Metafysisk	0	1	0	1	0	1	2	0	28
Rest	1	0	0	0	1	0	0	0	33

<u>De inviterte</u>									
<u>Del 6/6</u>	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	SUM
Overordnet form									
Fortellende	1	3	2	1	0	1	1	2	72
Beskrivende	1	2	0	0	0	0	0	1	11
Metaforisk	0	0	0	1	1	1	1	0	22
Reflekterende	2	3	2	1	0	2	2	1	58
Rytmask	0	0	0	0	0	0	0	0	8
Fragmentert	1	0	0	0	1	0	0	0	6
Rest	0	1	1	0	3	0	0	0	25
Fremstår som eksperimentelt									
i liten grad	1	8	3	2	0	3	3	2	107
i noen grad	2	1	2	1	3	1	0	1	41
i stor grad	2	0	0	0	2	0	1	1	37
Rest	0	0	0	0	0	0	0	0	17
Ekstreme innholdselementer									
i liten grad	4	8	5	3	4	3	4	4	143
i noen grad	1	1	0	0	1	1	0	0	35
i stor grad	0	0	0	0	0	0	0	0	7
Rest	0	0	0	0	0	0	0	0	17
Diverse (Hvis passer)									
Politisk	2	1	0	1	1	1	0	1	23
Metatekst/hovedperson er forfatter	2	4	4	0	0	2	1	0	59
Oppvekstskildring	1	0	1	1	0	0	0	1	22

Vedlegg 4: De vanligste sjangrene

De vanligste sjangrene - Form og fremstillingsmåte	
Novellenes form	
Fortellende	125
Reflekterende	23
Beskrivende	9
Rytmask	2
Fragmentert	4
Blandet	2
Novellenes fremstillingsmåte	
Realistisk	126
Magisk-realistisk	21
Skittenrealistisk	11
Surrealistisk	7
Blandet	3
Lyrikkens form	
Metaforisk	61
Reflekterende	33
Fortellende	25
Beskrivende	14
Fragmentert	7
Rytmask	6
Blandet	4
Lyrikkens fremstillingsmåte	
Metafysisk	72
Konkret	47
Surrealistisk	15
Magisk-realistisk	3
Skittenrealistisk	1
Idealistisk	1
Blandet	11
Kortprosaens/prosalyrikkens form	
Fortellende	24
Reflekterende	20
Beskrivende	10
Metaforisk	8
Rytmask	5
Fragmentert	5
Blandet	3
Kortprosaens/prosalyrikkens fremstillingsmåte	
Realistisk	44
Surrealistisk	12
Metafysisk	8
Magisk-realistisk	7
Blandet	4

Vedlegg 5: Oversiktsskjema Kolons skjønnlitterære antologi *Gruppe* 2010–2014

Oversiktsskjema <i>Gruppe</i>	2010	2011	2012	2013	2014	Sum
Ikke-redaksjonelle bidragsytere	21	25	16	16	15	93
Tidligere upubliserte	15	20	12	10	11	68
Tidligere publiserte	6	5	4	6	4	25
Menn	12	16	12	9	7	56
Kvinner	9	8	4	7	8	36
Ukjent	0	1	0	0	0	1
Senere bokdebut (hvis tidligere upublisert)						
Ja	2	4	0	0	0	6
Nei	13	16	12	10	11	62
Lyrikk	6	7	3	5	5	26
Novelle	7	10	4	7	6	34
Kortprosa/Prosadikt	6	4	3	3	3	19
Romanutdrag (hvis oppgitt)	1	1	2	0	0	4
Dramatikk	1	0	0	0	0	1
Mellomsjanger	0	2	3	1	1	7
Flere sjangre	0	0	0	0	0	0
Rest	0	1	1	0	0	2
Grafiske virkemidler						
i liten grad	19	20	10	13	13	75
i noen grad	1	3	3	3	1	11
i stor grad	1	2	3	0	1	7

Vedlegg 6: Oversiktsskjema andre undersøkelser

Studenter ved Skrivekunstakademiet i Hordaland	
Studenter 1986-2014	300
Menn	129
Kvinner	171
Studenter 1986-2009	243
Debutert	99
Ikke debutert	144
Medlemmer i Den norske Forfatterforening per 14.08.2014	
Antall medlemmer	602
Menn	379
Kvinner	223
Innkjøpte bøker 2013 (gjendiktninger og antologier er ikke inkludert)	
Antall forfattere	235
Menn	137
Kvinner	99
Antall bøker	228
Debutbøker	49
Andre	122
Sjanger	
Prosa	165
Lyrikk	55
Dramatikk	8